

INTERVJU ↙

Obrambni minister Matej Tonin o delu in izzivih

IZ NAŠIH ENOT ↘

V Letalski šoli usposabljaajo
nove pilote

Marko Pišlar

PRAZNOVANJE V SENCI KORONAVIRUSA

Staro leto se počasi posklavlja in pred vrati so težko pričakovani novoletni prazniki, ki bodo letos v marsičem drugačni, kot so bili pretekla leta. Vse leto in zlasti decembrske praznike vztrajno kroji epidemija koronavirusa in z njo povezani ukrepi za njegovo zaježitev. Številne praznične sejme, druženja ob bogato obloženih stojnicah, glasbene koncerte, ulična rajanja in silvestrovanja na prostem, brez katerih si veselega decembra skoraj ne moremo predstavljati, bodo letos žal zamenjala skromnejša praznovanja s pristnimi domačimi odnosi v ožjem krogu družine.

Konec leta je priložnost, da se ozremo nazaj in pogledamo, kako uspešni smo bili. Obrambni sistem je bil letos intenzivno vključen v izvedbo številnih zahtevnih in pomembnih nalog tako doma kot v tujini. Kljub zaostrenim epidemiološkim razmeram in posledicam krize ob epidemiji covida-19 so pripadniki Slovenske vojske in sil za zaščito, reševanje in pomoč učinkovito opravili vse naloge in uspešno premagovali ovire, ki so jim stale na tej poti. Tudi v prihajajočem letu bo veliko manjših in večjih izzivov, hkrati pa tudi priložnosti za spremembe ter nov začetek. Naj nas to upanje navdaja ob vstopu v leto 2021.

6

OBRAMBNI SISTEM SE JE NA RAZMERE OB EPIDEMIJU USTREZNO ODZVAL

Pogovor z ministrom za obrambo RS mag. Matejem Toninom

14

OBRAMBNO SODELOVANJE DRŽAV ČLANIC EU – 2. DEL

Sodelovanje tretjih držav v projektih stalnega strukturnega sodelovanja na področju obrambe

22

LETALSKA ŠOLA SLOVENSKE VOJSKE

V Letalski šoli skrbijo za šolanje novih pilotov v Slovenski vojski

11

PREDSEDOVANJE CEDC SKLENILI Z MINISTRSKIM SREČANJEM

Med slovenskim predsedovanjem Pobudi za obrambno sodelovanje držav Srednje Evrope uspešno izvedli načrtovane dejavnosti

16

ORKESTER SLOVENSKE VOJSKE LETOS NA VEČ KOT 70 DOGODKIH

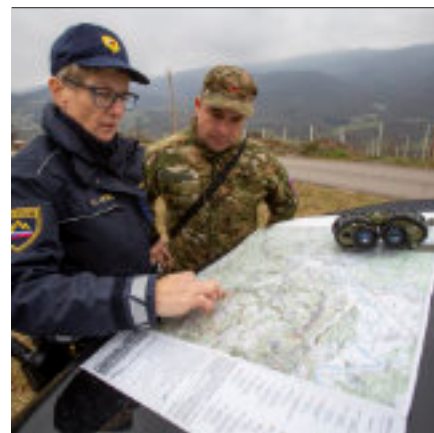
Vojaški orkester nekatere letošnje večje koncertne dejavnosti nadomestil z nastopi komornih zasedb

42

ODNOS DO VARNOSTI IN VOJAŠKE SLUŽBE

Študentje obramboslovja v spletni anketi o varnosti in služenju vojaškega roka

12

PRENOVLJEN NAČRT SODELOVANJA MED VOJSKO IN POLICIJO

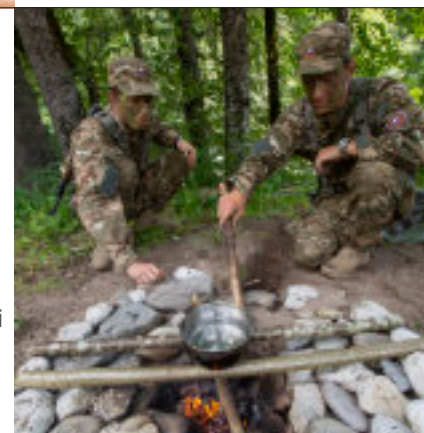
Z novim operativno-taktičnim načrtom do boljšega sodelovanja pri varovanju državne meje

19

LETALIŠČE PRIDOBIL NOVO LETALIŠKO VEČNAMENSKO OPREMO

Razvoj letališča v Cerkljah ob Krki zahteva nove naložbe v opremo za vzdrževanje letaliških površin in oskrbo letalnikov

SPOŠTOVANI PRIPADNICE IN PRIPADNIKI SLOVENSKE VOJSKE,

končuje se leto, ki nam bo zagotovo dolgo ostalo v spominu zaradi epidemije covid-19. Pojavil se je kot nevidni sovražnik, ki ga bomo naslednje leto premagali s cepivom.

Je tudi eden izmed vzrokov, da so bili leta 2020 na preizkušnji znanje, usposobljenost, profesionalnost, sposobnost vodenja in poveljevanja pripadnic in pripadnikov SV, prav tako pa njihova odzivnost in sodelovanje znotraj Slovenske vojske ter širše v obrambnem sistemu. Ponovno smo preverili kakovost našega sodelovanja z drugimi zaposlenimi v slovenski javni upravi in sistemu nacionalne varnosti.

Ponovno zato, ker se od leta 2015, torej od evropske migrantske krize, intenzivno prilagajamo na spremenjene varnostne okoliščine. Preverjanje

znanja je zmeraj dobrodošlo. Tako lahko ugotovimo, kako dobro nam gre in kaj vse še moramo domisliti, izboljšati ter spremeniti.

Še vedno nas spremlja senca obdobja, ko je bilo za obrambo namenjenih bistveno premalo sredstev, da bi lahko pri opravljanju številnih nalog v zadnjih petih letih bolj sproščeno zadihali. S sprejetjem Zakona o zagotavljanju sredstev za investicije v Slovenski vojski v letih 2021–2026 je prihodnost naše vojske in Slovenije na varnostnem področju obetavnejša, saj je Slovenska vojska v službi domovine.

Kljub vsemu smo skoraj vse naloge letos opravili zelo dobro. Zavzeto smo se usposabljali na vojaških vajah, veliko postorili glede vojaškega izobraževanja ter kakovostno opravili dolžnosti v mednarodnih operacijah in na misijah. Še vedno intenzivno sodelujemo s Policijo pri varovanju naših meja in pomagamo zdravstvenemu sistemu v boju s covidom-19.

Za ves trud, profesionalnost in vztrajnost, ki ste jih izkazali to leto, se vam najlepše zahvaljujem. Vojaški poklic je poklic dinamičnih ljudi, ki jim slovenska javnost zaupa. Zaupam vam tudi sam. Na vas računam tudi v novem letu. Veliko nalog nas še čaka in domovina nas potrebuje.

Konec decembra vstopamo v 30. leto slovenske samostojnosti, za kar smo se odločili na plebiscitu. Ob pripravah na veliko pomembnih dogodkov, povezanih s tem naslednje leto, bo ob intenzivnem strateškem premisleku končana Vojaška strategija Republike Slovenije. Druga polovica leta pa bo v znamenju slovenskega predsedovanja Svetu EU. Profesionalno opravljanje vojaškega poklica zahteva veliko predanosti. Pogosto to pomeni, da imamo ob intenzivnejših nalogah manj časa za družino in tiste, ki jih imamo radi. Naj bodo prazniki priložnost za to, da se jim bolj posvetimo. Vsem vam in vašim družinam voščim lepe božične praznike ter srečno in zdravo novo leto 2021.

Generalmajor Robert Glavaš,
načelnik Generalštaba SV

DRAGI REŠEVALKE IN REŠEVALCI, HUMANITARNI DELAVCI TER PROSTOVOLJCI,

prepričan sem, da bomo z združenimi močmi, pridobljenim znanjem in izkušnjami naredili prav vse, da nas ne bo nikoli več taka ali podobna kriza, s katero smo se spoprijeli ob epidemiji covid-19, spravila na kolena. Tisti, ki me bolje poznate, veste, da izraza kriza ne uporabljam in se ga izogibam. Vendar je resnica taka, da sedanje razmere, s katerimi se včasih bolj, na žalost pa včasih tudi manj uspešno spoprijemamo, predstavljajo krizo, ki je posegla v način življenja vsakega posameznika in v širše družbeno življenje v iztekajočem se letu.

Da bomo lahko to moje prepričanje udejanjili, moramo poiskati narejene napake, jih priznati in nato poiskati rešitve, s katerimi lahko v prihodnosti

ob podobnih razmerah preprečimo njihovo ponovitev. To naredimo po vsaki veliki naravni ali drugi nesreči. Po definiciji naše krovne zakonodaje o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami je pandemija oziroma epidemija nalezljive bolezni druga nesreča, vendar je zaradi določil Zakona o nalezljivih boleznih umaknjena iz večjih pristojnosti sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Zato je Civilna zaščita »podporni« segment pri izvajanju ukrepov za zaježitev pandemije oziroma epidemije covid-19.

Veliko se nas vsak dan različno spoprijema z grožnjo pred okužbo s koronavirusom, pri tem pa so žrtve tudi naše družine. Zato se je treba posebej zahvaliti vsem družinskim članom, saj zaradi našega nenehnega delovanja ne funkcioniramo kot družina, temveč družinske člane celo neposredno ogrožamo. Veliko naših sodelavcev se je na žalost tudi okužilo, predvsem na testiranjih zaradi rizičnih ali manj rizičnih stikov. Vse to ob koncu dneva prinese mo v družino, svojo osnovno življenjsko celico, kar ima lahko fizične in tudi psihične posledice pri naših najbližjih.

Z optimizmom zrem v prihodnost, zato vem, da bomo s skupnim trudom premagali ali vsaj zadovoljivo obvladali ta izziv. Sem eden tistih, ki verjame strokovnjakom, da se bo naše življenje počasi vrnilo v normalno stanje, zlasti ko se bomo lahko ustrezno zaščitili s cepivom. Do takrat pa bomo s skupnimi močmi, znanjem in izkušnjami pomagali zdravstvenemu sistemu, da bo lahko zdržal v težkih razmerah.

Dragi reševalke, reševalci, humanitarni delavci in prostovoljci ter vsi drugi sodelujoči, dovolite mi, da se vam ob koncu leta zahvalim za ves trud pri skupnem boju za zaježitev epidemije covid-19. Vam in vašim družinam pa želim vesele božične praznike in srečno novo leto, ki naj vam prinese veliko zdravja ter osebnega zadovoljstva.

Srečko Šestan, poveljnik
Civilne zaštite Republike Slovenije

Pogovor z ministrom za obrambo RS mag. MATEJEM TONINOM

OBRAMBNI SISTEM SE JE NA RAZMERE OB EPIDEMIJI USTREZNO ODZVAL

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Robert Cotič

Leto 2020 je v marsičem posebno. Še najbolj v tem, da je Slovenija, Evropo in ves svet v začetku leta prizadela epidemija covida-19, ki bo imela finančne, gospodarske, socialne in tudi psihološke posledice. Tudi obrambni sistem učinkovito podpira skupna prizadevanja za zaježitev širjenja koronavirusa, saj so pripadniki sil Civilne zaščite in Slovenske vojske vključeni v podporo zdravstvenemu sistemu in drugim državnim organom. Kot ugotavlja minister za obrambo mag. Matej Tonin, se je obrambni sistem ustrezno odzval na razmere ob epidemiji covida-19. Poleg učinkovitega odzivanja na krizne razmere pa jih v prihodnjih letih čaka še veliko drugih izzivov in nalog.

KAKO OCENJUJETE DOSEDANJE DELO PRI VODENJU OBRAMBNEGA MINISTRSTVA?

Dozdeva se mi, da sem šele prišel na vodilno mesto obrambnega resorja, saj je za menoj zelo intenzivno obdobje, ki se je odvrtilo s svetlobno hitrostjo. Ko se ozrem na opravljeno delo, z zadovoljstvom ugotavljam, da nam je s skupnimi močmi uspelo premakniti meje mogočega. Pri tem bi se rad posebej zahvalil vsem sodelavcem z Ministrstva za obrambo, iz Slovenske vojske in Uprave RS za zaščito in reševanje. Naj omenim samo nekaj najpomembnejših dosežkov. Prvi je sprejem novele Zakona o obrambi, ki bo izboljšal status pripadnikov SV po dopolnjenem 45. letu starosti. Pika na i pa je pred kratkim sprejeti Zakon o zagotavljanju sredstev za investicije v Slovenski vojski v letih 2021–2026, ki bo vojski omogočil posodobitev, na katero je čakala več kot desetletje. Uspešni smo bili tudi pri odpravi nekaterih birokratskih ovir pri zaposlovanju novih pripadnikov v Slovenski vojski, saj smo za več kot dve tretjini skrajšali čas do zaposlitve. To se letos že kaže v večjem številu prihodov. Za zaščito in reševanje pa smo za prihodnja leta zagotovili pogoje za

črpanje evropskih sredstev za izboljšanje delovanja gasilstva v Sloveniji v višini 150 milijonov evrov.

TAKOJ PO NASTOPU FUNKCIJE STE SE SPOPRIJELI Z IZZIVI PRI OBVLADOVANJU PRVEGA VALA EPIDEMIJE. JE OBRAMBNI SISTEM ZDAJ BOLJE PRIPRAVLJEN, KOT JE BIL V PRVEM VALU?

Kot vedno je obrambni resor tisti, ki se mora prvi odzvati na nove razmere in se jim prilagoditi. Prepričan sem, da se je dobro odzval. Pri tem bi izpostavil, da smo prvi val preživel brez večjega števila okužb. Med prvo epidemijo smo izpeljali obsežno vojaško vajo Preskok, ki je dala pripadnikom SV nov zagon in občutek, da so med državljani Slovenije še vedno zaželeni. S to vajo smo prav tako pokazali svojo odpornost na nove okoliščine. Gotovo smo bili za drugi val na ravni države bolje pripravljeni. Že na podlagi samo treh objektivnih kazalnikov lahko ugotovimo, da to drži. Število postelj za bolnike s covidom-19 se je namreč z 200 povečalo na 1200. Če smo spomladi na okužbo lahko testirali največ 1500 ljudi na dan, jih lahko danes že več kot 7000. Tudi glede zaščitne opreme smo napredovali, saj se nihče več ne pritožuje, da bi je kje primanjkovalo. Med drugim valom so razmere za naše ministrstvo nekoliko bolj neizprosne, vendar jih kljub vsemu obvladujemo. Ko se pojavi okužba, jo uspešno omejimo. V Slovenski vojski kljub epidemiji nismo ustavili pomembnih usposabljanj. Obrambni sistem se je novim izzivom primerno prilagodil in danes živimo v »sožitju« z virusom, kar se mi zdi edino prav.

V KATERE DEJAVNOSTI SO TRENUTNO USMERJENE SILE ZAŠČITE IN REŠEVANJA TER SLOVENSKA VOJSKA?

Pripadniki Civilne zaščite so v celoti vključeni v spoprijemanje s krizo zaradi covida-19. Ne nazadnje smo že drugič aktivirali Državni načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh, pri čemer imajo enote Civilne zaščite in celotno ministrstvo še večje pristojnosti. Med prvim valom je bila naša glavna naloga razdeljevanje zaščitne opreme, med drugim valom pa imamo tudi nekatere

organizacijske naloge. Te dni intenzivno pripravljamo načrt vsedravnega testiranja državljanov, in sicer, kako bomo to izpeljali logistično in organizacijsko. Prepričan sem, da bomo nalogo uspešno uresničili, pri čemer je pomembno usklajeno sodelovanje z drugimi resorji. V obvladovanje razmer je vključena tudi Slovenska vojska. Če je med prvim valom poskrbela za povečanje bolnišničnih zmogljivosti s postavitvijo premične bolnišnice Role 2 v Vojašnici Edvarda Peperka, se del teh zmogljivosti danes uporablja v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani. Naši vojaki skoraj vsak dan pomagajo pri selitvah ali opremljanju prostorov, zato je tudi danes obrambni sistem močno vpet v boj s koronavirusno boleznijo.

KLJUB ZAHTEVNIM RAZMERAM VAM JE USPELO URESNIČITI NEKATERE POMEMBNE CILJE, KOT JE SPREJEM NOVELE ZAKONA O OBRAMBI, KI JE DOBILA VISOKO POLITIČNO PODPORO, TUDI PRI NEKATERIH OPOZICIJSKIH STRANKAH. KAJ JE PO VASEM MNENJU GLAVNI RAZLOG ZA TO?

Priznam, da sem bil nad tako visoko politično podporo v parlamentu nekoliko presenečen. Še na dan glasovanja smo se intenzivno pogajali s predstavniki opozicijskih strank. Do zadnje ure nisem vedel, ali bo zakon dobil ustrezno podporo ali ne. Za sprejem tega akta smo veliko tvegali, pri čemer smo predvidevali, da večinski del opozicije ne bo politiziral glede vprašanja vojakov in njihovega socialnega statusa ter bo zato zakon na koncu podprl. Zakon je na glasovanju dobil visoko podporo, zato bi lahko rekel, da pogumne včasih spremlja tudi sreča. Prepričan sem, da je to eden izmed najpomembnejših dokumentov, ki bo omogočil pozitivne spremembe v prihodnosti. Moj moto je, da je najboljši promotor Slovenske vojske in vojaškega poklica zadovoljen vojak. Ta zakon lahko bistveno prispeva k povečanju zadovoljstva vseh pripadnikov SV. Če se bodo počutili bolj socialno varne in bodo vedeli, kako bo zanje sistem poskrbel tudi po dopolnjenem 45. letu, bodo poskušali v svoje vrste privabiti tudi druge. Za izkazano podporo sem hvaležen vsem opozicijskim poslanskim skupinam, ki so kljub pregretemu političnemu ozračju premogle toliko modrosti in državotvornosti.

KAJ SI OD ZAKONA OBETATE?

Prepričan sem, da bo v obrambni sistem kratkoročno vnesel več mirnosti in gotovosti. Povprečna starost naših pripadnikov je precej visoka. Ko so se vojaki začeli približevati starostni meji 45 let, jih je začelo skrbeti za svojo prihodnost. Kot dolgoletni član Odbora za obrambo Državnega zbora RS sem bil deležen spodbud, naj vendarle nekaj naredimo za ureditev njihovega statusa. Dolgoročno pa ta zakon prinaša več zadovoljstva, kar se bo pokazalo tudi v večjem pritoku kadra.

DRUGI POMEMBEN AKT JE ZAKON O ZAGOTAVLJANJU SREDSTEV ZA INVESTICIJE V SLOVENSKI VOJSKI V LETIH 2021–2026. ZAKAJ JE ZA SLOVENSKO VOJSKO TAKO POMEMBEN?

Ta zakon je pomemben, ker omogoča Slovenski vojski dolgoročno preživetje. Obrambni sistem in Slovenska vojska sta po zadnji krizi nosila največje breme varčevanja. Če ju primerjamo z drugimi sistemi v državi, ni niti eden plačal tako visoke cene. Nikomur se proračun ni zmanjšal za 40 odstotkov, obrambnemu sistemu pa se je. Tudi leta 2020 višina proračuna še ni taka, kot je bila pred letom 2010. To pomeni, da se nam tudi nominalno ni uspelo vrniti na stanje izpred desetih let. Posledica tega je, da smo v Slovenski vojski v tem času izgubili približno 1000 vojakov. Nadaljevanje takega stanja bi Slovensko vojsko vodilo v propad. S tega vidika ta zakon prinaša luč na koncu predora, da se stvari v Slovenski vojski vendarle izboljšujejo. Z zakonom nam bo prav tako končno uspelo vzpostaviti tiste zmogljivosti, ki smo jih zavezništvu, s katerim gradimo kolektivno obrambo, obljubili že

V primerjavi z letom 2019 se je Slovenski vojski leta 2020 priključilo več kot 100 odstotkov več pripadnikov.

pred 14 leti. Prepričan sem, da bomo z zakonom Slovensko vojsko spet postavili na noge in ji zagotovili trdne temelje za nadaljnji razvoj. Kljub temu moramo biti pri pričakovanjih realistični. Na Generalštabu SV so izračunali, da bi za izpolnitev vseh obvez, ki jih je sprejel parlament v preteklih desetih letih v različnih strateško-usmerjevalnih dokumentih, potrebovali štirikrat več denarja, kot ga prinaša ta zakon, torej več kot tri milijarde evrov. Če se primerjamo z zavezniki, bi to pomenilo, da smo še vedno na nezavidljivem 26. mestu po višini obrambnih izdatkov, pri čemer moramo vedeti, da imajo tri države, Španija, Belgija in Luksemburg, ki so za nami, v nasprotju z nami že zgrajene vojaške zmogljivosti. Napredek pa bo viden zlasti pri deležu sredstev za naložbe, saj se bomo približali zlatemu pravilu v Natu, da vsaj petino obrambnega proračuna namenimo za naložbe.

DEL OPOZICIJE TEMU ZAKONU OSTRO NASPROTUJE. KAKO OCENJUJETE NJIHOVE OCITKE?

To je primer klasičnega politikantstva, ki

je nesprejemljivo, zlasti zato, ker stvari predstavljajo neresnično in demagoško ter želijo stisko ljudi zaradi krize uporabiti za politični boj ter razpad obrambnega sistema in Slovenske vojske. Nasprotniki zakon predstavljajo, češ da za zdravstvo in socialo ni denarja, za vojsko pa se najde. Zato moram jasno povedati, da je letos Slovenska vojska za obvladovanje epidemije covida-19 kljub vsem finančnim težavam, ki jih ima, prispevala dodatnih 30 milijonov evrov. 780 milijonov evrov, kolikor jih predvideva zakon, je znesek za vse naložbe v naslednjih šestih letih. Ta vlada državljanov ne postavlja pred dilemo ali zdravje ali varnost. Mi jim želimo zagotoviti oboje, kar potrjujejo sredstva, ki so zagotovljena v državnih proračunih. Rad bi poudaril, da si kljub krizi zaradi epidemije tudi v drugih evropskih državah, ne samo v Sloveniji, prizadevajo za povečanje obrambnih izdatkov in zagotavljanje večje varnosti svojih državljanov. V Avstriji bodo na primer kupili nove helikopterje, v Švici kupujejo novo eskadriljo letal, v Združenem kraljestvu in na Švedskem so tudi napovedali velike naložbe v obrambo. Vsa Evropa se zaveda, da je treba več denarja nameniti za varnost in zmanjšati odvisnost od naših partnerjev na drugi strani Atlantika. Slovenija pri tem ni izjema, zato se želi pridružiti tem prizadevanjem.

KAKO STE PRISTOPILI K PRIPRAVI DOKUMENTA. KAKŠNA BO DINAMIKA IN ZA NAKUP KAKŠNE OPREME BODO SREDSTVA PORABLJENA?

Pri pripravi zakona smo želeli biti transparentni, ker vemo, da so obrambne naložbe občutljiva zadeva, zato je v obrazložitvah tega zakona jasno napisano, za kaj se bodo sredstva porabila. Celo več, zakon predvideva, da mora obrambni minister Državnemu zboru RS vsako leto poročati o porabi sredstev. Prav tako moramo redno obveščati tudi slovensko

obrambno industrijo, da bi se lahko čim več podjetij vključilo v te naložbe. Zavedam se, da je na podlagi preteklih slabih izkušenj pomembno, da naložbe izpeljemo brez napak. Ob morebitnem pojavu kakršnih koli korupcijskih tveganj ali napak bi bile vse obrambne naložbe v prihodnosti obsojene na neuspeh. Želim si, da bi med mojim mandatom, to je do sredine leta 2022, podpisali pogodbe za vse naložbe, ki so predvidene po tem zakonu za prihodnjih šest let, da se vlaganja ne bi ustavila, če moj naslednik temu ne bi bil naklonjen. Nekatere naložbe bomo lahko začeli izvajati že v začetku prihodnjega leta. Denar bomo porabili za nakup osebne opreme vojaka, za posodobitev vojaške infrastrukture po vojašnicah in na streliščih SV. Nakup štirikolesnih vozil že poteka, zato predvidevam, da bodo prva vozila Oshkosh v Sloveniji že v prvi polovici prihodnjega leta. Preostala sredstva pa bodo namenjena za nakup transportnega letala, dveh transportnih helikopterjev in posodobitev sedanje zračne flote. Pri nakupu osemkolesnikov si želim, da bodo stvari natančno in premišljeno izdelane, saj mora postopek potekati brez napak.

VELIK IZZIV JE TUDI KADROVSKA PODHRANJENOST SLOVENSKE VOJSKE. VELIKO SI OBETATE ZLASTI OD NOVEGA KONCEPTA DO ZAPOSILITVE V SLOVENSKE VOJSKE V SEDMIM DNEH. KAKŠNI SO REZULTATI?

Pred seboj imam sveže podatke, ob katerih lahko s ponosom povem, da se je letos v sistem po več letih vključilo več novih pripadnikov, kot jih ga je zapustilo. V primerjavi z letom 2019 se je Slovenski vojski leta 2020 priključilo več kot 100 odstotkov več pripadnikov. Če je bilo konec leta 2019 sto prihodov, jih je bilo do zdaj že 217. Pozitivni rezultati se že kažejo, menim pa, da je to posledica več dejavnikov. V prvi vrsti sem zagovarjal, da moramo odpraviti vse birokratske ovire. Zgrozil sem se namreč nad ugotovitvijo, da postopki za zaposlitev v Slovenski vojski povprečno trajajo 96 dni, saj si mladi v tem času lahko najdejo drugo zaposlitev. Z novim konceptom smo te postopke bistveno skrajšali, in sicer na 30 ali manj dni. Rad bi poudaril, da še odpravljamo nekatere

birokratske ovire, s čimer bi lahko postopke skrajšali tudi na en teden. Drugi dejavnik za povečan pritok kadra v vojsko je širjenje pozitivne podoče, ki jo ustvarjamo tudi s pozitivnimi novicami o novih naložbah, poklicnih priložnostih in reševanju statusnih vprašanj zaposlenih. Poleg tega smo letos začeli izdatno oglaševalsko kampanjo. Povečano zanimanje za zaposlitev je delno posledica tudi negotovih okoliščin, ki jih povzroča kriza zaradi epidemije. Preplet vseh teh dejavnikov je na koncu prinesel pozitivne rezultate, vendar ti še vedno niso dovolj dobri, zato načrtujemo nadaljnje ukrepe, s katerimi bi kadrovsko sliko še izboljšali. Ker so kadri ena izmed mojih prednostnih nalog, smo pripravili tudi nov koncept, ki predvideva eno vstopno točko za vse kategorije kandidatov za Slovensko vojsko. To pomeni, da se bo vsakdo ob prihodu v Slovensko vojsko prostovoljno odločil, koliko faz usposabljanja bo opravil. Prva faza, ki bo trajala pet tednov, bo prostovoljno služenje vojaškega roka. Po koncu te faze bodo kandidati vojaki strateške rezerve, po nadaljevanju usposabljanja v drugi sedemtedenski fazi pa vojaki pogodbene rezerve. Tretja faza bo namenjena tistim, ki se želijo v Slovenski vojski zaposliti kot poklicni vojaki.

KAKŠNE SPREMEMBE ŠE NAČRTUJETE?

Najslabše je, da mlade silimo v vojsko, saj to povzroči odpor in tako dodatne težave. Na ministrstvu želimo zato prostovoljno služenje vojaškega roka narediti še zanimivejše, da se bodo mladi med seboj spodbujali, da se odločijo za to nepozabno izkušnjo. Tisti, ki se bodo vključili v prostovoljno služenje, ne bodo izgubili študijskega leta, saj bomo usposabljanje začeli 1. julija in ga končali do sredine septembra. V času prostovoljnega služenja jih čaka denarna nagrada, poleg tega prenovljeni koncept predvideva, da bodo lahko opravili vse teoretične vsebine za opravljanje voziškega izpita. Če pa bodo poleg prostovoljnega služenja opravili tudi program za pogodbenega rezervista, bodo prejeli vavčer, s katerim bodo lahko v lokalnih avtošolah opravili še voziški izpit. Z vsemi temi ukrepi želimo spodbuditi čim več mladih, da se odločijo za prostovoljno služenje vojaškega roka. Pričakujem dober odziv, saj bomo prihodnje leto začeli posebno oglaševalsko kampanjo, katere cilj bo mlade seznaniti s temi možnostmi.

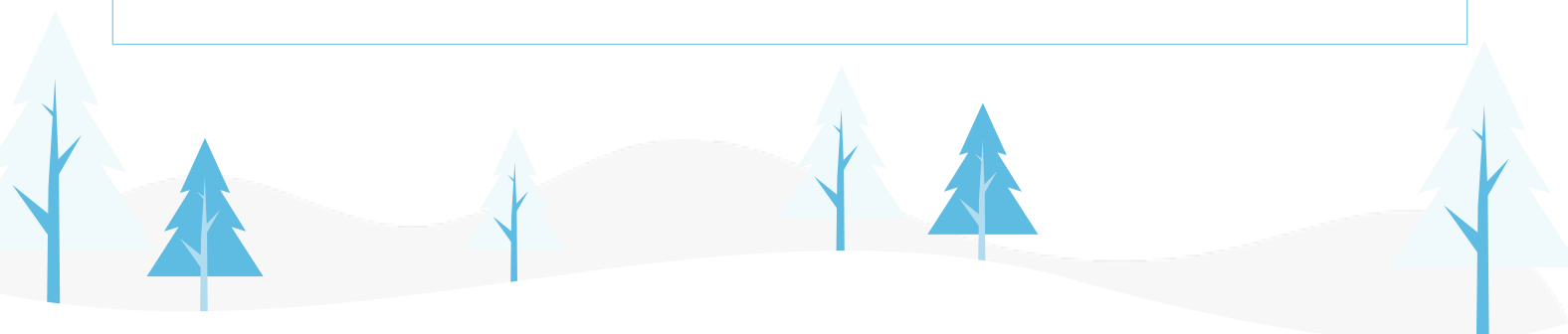
SLOVENSKA VOJSKA KLJUB EPIDEMIJI NEMOTENO ZAGOTAVLJA KADER ZA DELOVANJE V MEDNARODNIH OPERACIJAH IN NA MISIJAH V TUJINI. KAKO OCENJUJETE DELO PRIPADNIKOV SV V MEDNARODNEM OKOLJU IN KAKO EPIDEMIJA VPLIVA NA NJIHOVO DELOVANJE?

Naši vojaki so izjemno uspešni, za kar prejemajo številne pohvale. Vesel sem, da svoje naloge pri vzdrževanju miru in humanitarnih dejavnostih opravljajo profesionalno in strokovno, za kar sem jim hvaležen. Kot član Odpora za obrambo Državnega zbora RS sem že nekajkrat obiskal naše pripadnike na Kosovu, v Afganistanu ter v Bosni in Hercegovini. Tamkajšnje oblasti in lokalno prebivalstvo cenijo prispevek Slovenije. Tudi glede na delež pripadnikov, ki jih imamo na misijah v tujini, je naša država med članicami zavezništva v zgornjem povprečju. Ena izmed vidnejših sprememb ob epidemiji covida-19 je bila ta, da smo morali podaljšati mandat pripadnikom, ki so bili na misijah med prvim valom epidemije, da bi tako zmanjšali tveganje, ki bi nastalo zaradi rednih menjav kontingentov. Tudi vsa usposabljanja za misije danes potekajo nemoteno in menjave kontingentov se izvajajo po načrtih. Žal mi je, da kot obrambni minister še nisem obiskal naših pripadnikov na misijah, saj smo od poveljujočih dobili zaprosila, da v teh razmerah taki obiski niso najbolj zaželeni. Ko bodo razmere to dovoljevale, bom najprej odšel k pripadnikom na Kosovo, kjer deluje naš največji kontingent.

Leto 2020 nas je iztirilo iz ustaljenih tirnic, nam pokazalo, kako ranljivi smo in kako ranljiv je naš način življenja. Letos smo spet ozavestili, na koga se lahko zanesemo. Hvala pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske, Civilni zaščiti, vsem sodelavkam in sodelavcem Ministrstva za obrambo RS za vso vašo podporo pri premagovanju epidemije, brez vas Slovenija ne bo zmogla. Želim si, da bi prihodnje leto premagali epidemijo covid-19, se vrnili v normalno življenje, ko se bomo spet lahko družili in poveselili. Veliko je odvisno od nas, od našega skupnega sodelovanja in upoštevanja ukrepov. Verjamem, da bomo zmogli in da bo prihodnje leto vse skupaj le še spomin. Naj vas prihajajoči prazniki navdajo s toplino in upanjem. Leto, ki je pred nami, pa naj bo polno miru, medsebojnega razumevanja in strpnosti.

Vam in vašim najbližjim želim lepe božične in novoletne praznike ter vse dobro leta 2021. Ostanite zdravi.

PREDSEDOVANJE CEDC SKLENILI Z MINISTRSKIM SREČANJEM

BESEDILO Petra Miklaužič
FOTO Vekoslav Rajh

Ob koncu predsedovanja Pobudi za obrambno sodelovanje držav Srednje Evrope (CEDC), v kateri sodelujejo Avstrija, Hrvaška, Madžarska, Češka, Slovaška in Poljska kot opazovalka, je minister za obrambo mag. Matej Tonin gostil ministrsko srečanje. Poleg predstavnikov držav članic pobude so se zasedanju, ki je potekalo 16. decembra v Postojni, po audio-video povezavi pridružili tudi predstavniki držav Zahodnega Balkana.

Enoletno slovensko predsedovanje pobudi je bilo večinoma zaznamovano z epidemijo. Koordinatorica predsedovanja Nina Kocijan iz Direktorata za obrambno politiko

MO je povedala, da so kljub temu sodelovanje razširili na nekatera nova področja in uspešno izvedli načrtovane dejavnosti. Osredotočali so se predvsem na civilno-vojaško sodelovanje, Agendo za ženske, mir in varnost ter na regionalni vidik Zahodnega Balkana. Slovenija je med predsedovanjem pobudi okrepila svoje vezi z državami članicami pobude in pridobila pomembne izkušnje za predsedovanje Svetu EU v drugi polovici leta 2021. K sodelovanju so pogosto povabili tudi predstavnike vseh držav regij Zahodnega Balkana in tako razširili polje sodelovanja. Tudi na ministrskem srečanju je bila ta poteza pozitivno sprejeta. Srednjeevropske države so namreč izpostavile podporo integracijskim procesom ter spodbudile okrepljeno sodelovanje držav regije v mehanizmih skupne zunanje in varnostne politike. Minister Tonin je v povezavi s tem ocenil, da bi okrepljena vključenost držav regije pomenila dodano vrednost za te države in za Evropsko unijo. Ministri so v nadaljevanju srečanja spregovorili tudi o možnostih za krepitev civilno-vojaškega sodelovanja znotraj EU in o naučenih lekcijah iz pandemije covid-19. Minister Tonin je ob koncu povzel najpomembnejše prednostne naloge in dejavnosti slovenskega predsedovanja pobudi in se v imenu ministrstva zahvalil vsem za sodelovanje kljub prilagojenim razmeram.

PRAZNIČNO OB DNEVU 1. BRIGADE

BESEDILO Slovenska vojska in Marko Pišlar
FOTO Tadej Krese

Ob upoštevanju ukrepov za zavezitev epidemije covid-19 je v četrtek, 17. decembra, v Športni dvorani Vojašnice Edvarda Peperka potekala krajša slovesnost ob dnevu 1. brigade.

Slavnostni govornik poveljnik sil SV brigadir Miha Škerbinc je v čestitki pripadnikom 1. brigade poudaril njen značaj: da je prva in da zmago nosi že v imenu. Izpostavil je tudi, da je bilo iztekajoče leto tudi za brigado v marsičem prelomno. Poveljnik 1. brigade polkovnik Boštjan Močnik je

spomnil, da so bili zanos, domoljubje, uporni duh in zmaga v boju za domovino 1. brigadi resda položeni v zibelko, vendar da zato negovanje korenin in ustvarjanje razmer za varno prihodnost sodržavljanov nista nič lažji. Na dan 1. brigade in ob 30. obletnici prvega postroja v Kočevski Reki je predsednik Republike Slovenije ter vrhovni poveljnik obrambnih sil Borut Pahor v predsedniški palači v čin generalmajorja povišal načelnika Generalštaba SV Roberta Glavaša.

PRENOVLJEN NAČRT SODELOVANJA MED VOJSKO IN POLICIJO

BESEDILLO Slovenska vojska in
Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Robert Glavaš in vršilec dolžnosti generalnega direktorja Policije Andrej Jurič sta 25. novembra podpisala prenovljen operativno-taktični načrt sodelovanja vojske in policije pri širšem varovanju državne meje, katerega namen je zagotoviti stabilnost in notranjo varnost vsem prebivalcem Slovenije. Novi načrt ne spreminja nalog Slovenske vojske na meji in njenega sodelovanja s policijo, temveč samo natančneje opredeljuje njeno vlogo z vidika vojaške stroke.

Načrt sodelovanja med Slovensko vojsko in Policijo določa oblike dela policistov in vojakov pri varovanju meje in preprečevanju nezakonitih migracij. Odkrivanje in preprečevanje teh je po

mnenju predstavnikov obeh sistemov nacionalne varnosti vse zahtevnejše. Povečuje se število nezakonitih prehodov, migranti se pogosto razbežijo, mejo pa prestopajo na gozdnatem in nepreloženem terenu. V Policiji in Slovenski vojski so se zato strinjali, da je treba pripraviti nov operativno-taktični načrt, ki bo upošteval pridobljene izkušnje pri skupnem delovanju in trenutne razmere. Temeljna vodila operativno-taktičnega načrta so, da varovanje meje vodi, usmerja in nadzira policija, da policijske postopke mešane patrulje policistov in vojakov vodi policist, vojakom pa poveljujejo vojaški poveljniki. Pripadniki Slovenske vojske pri varovanju meje sodelujejo skladno z vojaškimi taktikami, tehnikami in postopki, za katere so usposobljeni.

OCENILI IN PREDSTAVILI NOVI NAČRT

Pred podpisom načrta so glavni predstavniki Slovenske vojske in Policije po avdio-video konferenci razpravljali o skupnih izzivih. Poveljnik sil Slovenske vojske brigadir Miha Škerbinc je poudaril, da je prenovljeni načrt velik korak v smeri bolj zakonitega, učinkovitejšega, varnejšega in racionalnejšega opravljanja nalog varovanja meje. Razložil je, da v njem ni velikih sistemskih sprememb, da pa so jasneje upoštevana zakonska določila o izvajanju nalog. Natančneje določena pravila pripomorejo k večji varnosti v fizičnem in pravnem smislu. Posledica sprememb bo po njegovem mnenju tudi gospodarnejša raba finančnih in človeških virov. Namestnik generalnega direktorja Policije Danijel Senica je spomnil, da policija z

vojsko uspešno sodeluje že vse od leta 2015, ko je bil ob migrantski krizi podpisan prvi operativno-taktični načrt. Po več letih se je pokazalo, da ga je treba za doseganje večje učinkovitosti in sinergijskih učinkov prenoviti. Poudaril je, da bodo po novem redne koordinacije na treh ravneh vodenja pripomogle k večji odzivnosti in pretoku informacij med obema organizacijama. Direktor Uprave uniformirane policije Danijel Lorbek je v razpravi poudaril, da sta za uspeh na terenu najpomembnejša odzivnost in hitro prilagajanje, Peter Skerbiš iz Sektorja mejne policije pa je dodal, da se načini nezakonitega prehajanja državne meje nenehno spreminjajo in prilagajajo. Trenutno je vedno več prehajanja po gozdu in izogibanja prometnim poteam, pri čemer so posebnosti vojaškega poklica še toliko bolj v pomoč. Poveljnik 1. brigade Slovenske vojske polkovnik Boštjan Močnik je predstavil

➡ **Prenovljeni načrt bo izboljšal dosedanje sodelovanje med Slovensko vojsko in Policijo ter kakovost opravljanja nalog.**

pogled na spremembe načrta s taktične brigadne ravni. Izpostavil je prispevek k izboljšanju sodelovanja med vojsko in policijo ter dopolnjujočega se križanja nalog varovanja meje in usposabljanja enot, kar bo pripomoglo tudi k racionalnejši porabi virov. Poleg kolektivnega usposabljanja enot v obmejnem pasu je omenil še prednosti izvajanja obveščevalnega cikla, uporabe različnih zmogljivosti, znanja, veščin in tehnike ter delitev izkušenj in informacij na vseh ravneh. Naklonjenost spremembam na nižji taktični ravni je potrdil tudi poveljnik 74. pehotnega polka Slovenske vojske podpolkovnik Jure Himelrajh. Predstavil je nekaj primerov postopkov, ki bodo uvedeni v delovanje enot na terenu. Omenil je priložnost pri skupnem razvijanju sodobnih tehnologij za opazovanje oziroma zaznavanje premikov. Načelnik štaba Poveljstva sil Slovenske vojske polkovnik Franc Kalič je ob koncu razprave omenil, da so tudi zaradi samega procesa nastajanja novega operativno-taktičnega načrta v obeh organizacijah pridobili veliko pozitivnih izkušenj, predvsem pa se je zvišala raven medsebojnega poznavanja, zaradi česar bo sodelovanje dolgoročno učinkovitejše.

ŽELIJO SI VEČ POMOČI VOJSKE

Po razpravi sta načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Robert Glavaš in vršilec dolžnosti generalnega direktorja Policije Andrej Jurič podpisala dokument, s čimer je načrt prešel v fazo izvedbe. Ob podpisu je prvi mož Policije povedal še, da si pri varovanju meje želijo še aktivnejše vloge Slovenske vojske in so naklonjeni aktivaciji člena 37. a Zakona o obrambi, ki določa izjemna pooblastila vojske, saj se policisti spoprijemajo z visoko obremenitvijo zaradi nezakonitih prehodov meje in tudi epidemije koronavirusa. Načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Robert Glavaš pa je izpostavil, da je sodelovanje med Slovensko vojsko in Policijo profesionalno in strokovno ter da z novim načrtom ne spreminjajo nalog Slovenske vojske na meji in njenega sodelovanja s civilno policijo, temveč zgolj bolj vojaškostrokovno opredeljujejo njeno vlogo.

OBRAMBNO SODELOVANJE DRŽAV ČLANIC EU – 2. DEL

BESEDILO Pavlina Gorenc, Sektor
za evropske zadeve, DOP
FOTO arhiv Evropskega parlamenta

Svet Evropske unije se je v zadnjem letu odločal o splošnih pogojih, pod katerimi lahko tretje države sodelujejo v projektih stalnega strukturnega sodelovanja na področju obrambe (Permanent Structured Cooperation – PESCO). To je bilo občutljivo politično vprašanje, ki sta ga aktivno reševali že finsko in hrvaško predsedstvo Svetu Evropske unije, saj so se nekatere države članice bale morebitnih ovir, ki bi lahko sledile po koncu prehodnega obdobja brexita.

SLOVENIJA PODPIRA MOŽNOST SODELOVANJA TRETJIH DRŽAV

Po oceni Evropske komisije pri sodelovanju ne gre za omejevanje sodelovanja z nacionalnimi podjetji na področju obrambne industrije. Vprašanje sodelovanja tretjih držav v stalnem strukturnem sodelovanju je bilo uspešno rešeno med nemškim predsedovanjem na sestanku stalnih predstavnikov (Coreper) 28. oktobra 2020 ter sprejeto s potrditvijo sklepa Sveta Evropske unije s pisnim postopkom, ki se je končal 5. novembra 2020. Slovenija je že od začetka pogajanj podpirala pozitivno rešitev tega vprašanja, saj se je med pogajanjmi zavzemala za to, da lahko tretje države pozitivno pripomorejo k nekemu projektu. Poleg tega je to pozitivna spodbuda tretjim državam, da se aktivno vključujejo v pobude skupne varnostne in obrambne politike ter tako pridobijo ustrezno prepoznavnost. Predlog je Slovenija vseskozi podpirala tudi zaradi možnosti sodelovanja držav Zahodnega Balkana v stalnem strukturnem sodelovanju.

SODELOVANJE TRETJIH DRŽAV V PROJEKTIH

Svet Evropske unije je s potrditvijo sklepa določil splošne pogoje, pod katerimi so lahko tretje države izredno povabljene k sodelovanju pri projektih stalnega strukturnega sodelovanja. O tem odločajo nosilke projekta. Odločitev o sodelovanju tretjih držav v teh projektih krepi strateško avtonomijo Evropske unije in možnosti, da ta skupaj s partnerji deluje kot ponudnik varnosti. V sklepu so tako določeni pogoji, pod katerimi lahko tretje države sodelujejo. Tretje države morajo tako precej prispevati k projektu in krepiti stalno strukturno sodelovanje ter skupno varnostno in obrambno politiko ter opravljati zahtevnejše zaveze. Zaradi svojega sodelovanja še ne bodo vedno imele dostopa do Evropskega programa za razvoj obrambne industrije ali drugih ustreznih instrumentov Evropske unije. Prav tako njihovo sodelovanje ne sme voditi v odvisnost od tretje države ali omejevanje katere koli države članice Evropske unije. Sodelovanje tretjih držav pri projektu mora prispevati predvsem k razpoložljivosti, zmogljivosti za razmeščanje in povezljivosti sil. Med pogoji je tudi sklenitev sporazuma z

Tretje države morajo precej prispevati k projektu in krepiti stalno strukturno sodelovanje ter skupno varnostno in obrambno politiko.

Evropsko unijo o izmenjavi stopnjevanih informacij.

SODELUJOČE DRŽAVE MORAJO PROSNJO TRETJE DRŽAVE SPREJETI

V praksi lahko tretja država zaprosi za sodelovanje v posameznem projektu stalnega strukturnega sodelovanja. Sodelujoče države članice morajo to prošnjo sprejeti s soglasjem in o tem obvestiti Svet Evropske unije ter visokega predstavnika za skupno zunanjo in varnostno politiko. Končno odločitev sprejme Svet Evropske unije. Ko je sodelovanje tretje države na Svetu Evropske unije potrjeno, lahko države članice, ki pri projektu sodelujejo, uskladijo upravni dogovor s tretjo državo. Ta določa začetek, trajanje in pogoje sodelovanja. Za sodelujoče bodo natančni pogoji in postopki opredeljeni v poznejši fazi. Po 31. decembru 2021 bodo sodelujoči iz tretjih držav, ki želijo sodelovati v projektih stalnega strukturnega sodelovanja, to lahko naredili samo skladno s potrditvijo Sveta Evropske unije. Prav tako lahko država članica svoje morebitne pomisleke o varnosti glede vključevanja sodelujočih iz tretjih držav sporoči Svetu Evropske unije.

Portugalska 1. januarja 2021 za šest mesecev prevzema predsedovanje Svetu Evropske unije. Njihov slogan med predsedovanjem je Čas je za ukrepanje: za pošteno, zeleno in digitalno okrevanje, njihov logotip pa ponazarja sonce in krmilo.

ORKESTER SLOVENSKE VOJSKE LETOS NA VEČ KOT 70 DOGODKIH

BESEDILO vodstvo Orkestra SV
FOTO arhiv Orkestra SV

Temeljno poslanstvo Orkestra SV je negovanje in razvoj glasbene umetnosti ter predstavljanje in zastopanje Slovenske vojske. Orkester SV je skupaj z Gardo SV odgovoren za opravljanje vojaških protokolarnih nalog, ki se za potrebe Protokola RS, Protokola MO in SV izvajajo doma ter v tujini. Zadolžen je tudi za glasbene vsebine na umetniški ravni s koncertno in snemalno dejavnostjo ter promocijskimi dejavnostmi. Svoje poslanstvo izvaja z različnimi sestavi oziroma zasedbami. Leta 2020 je orkester z različnimi zasedbami sodeloval na skupno več kot 70 dogodkih. Nekaj teh dejavnosti predstavljamo v nadaljevanju.

LETO 2020 BREZ PONOVOLETNEGA ZATISJA

Leto 2020 se za Orkester SV ni začelo z običajnim ponovoletnim zatišjem, temveč so se dejavnosti iz druge polovice leta 2019 z nezmanjšano intenzivnostjo nadaljevale v novo leto. Uspešen projekt Queen – It's a Kind of Magic z novimi izvedbami legendarnih uspešnic v aranžmajih, napisanih prav za Orkester

SV, so pod vodstvom strokovnega vodje Orkestra SV in dirigenta VU XIII. razreda Aljoše Deferrija s solistom Omarjem Naberjem 15. januarja zazvene v Gledališču Park v Murski Soboti. Občinstvo je bilo prevzeto nad magičnimi orkestracijami največjih uspešnic skupine Queen, enega najpriljubljenejših in ikoničnih rock bendov vseh časov. Obiskovalci so uživali v priredbah skladb, kot so Somebody to Love, I Want to Break Free, Radio Gaga, Don't Stop Me Now, We are the Champions, Show Must Go On, I Want It All, We Will Rock You in številne druge. Za dodatno presenečenje na odru je poskrbela še sopranistka Tina Debevec pri interpretaciji znamenite uspešnice Barcelona.

Letošnji marec je bil svojevrsten, saj smo se spoprijeli z do zdaj neznanimi razmerami, in sicer s pandemijo. Ta je postopoma ustavila javno življenje, tako pa tudi številne načrtovane dogodke Orkestra SV, kot so gostovanje italijanskega vojaškega dirigenta in pomladni koncert ter gostovanja v Zagrebu z že omenjenim projektom Queen – It's a Kind of Magic, v Severni Makedoniji, Avstriji in drugje. Nova oblika dela, in sicer delo od doma, ni ustavila ustvarjalnosti glasbenikov, ki so se s sodobno tehnologijo povezali s svojim občinstvom. Na praznik dela je bil na Facebooku, YouTubeu in na RTV Slovenija objavljen videoposnetek skladbe Janija Goloba z naslovom Slovenija, moja dežela. Veliko število ogledov in pozitivni komentarji kažejo na to, da je posnetek s svojim pozitivnim nabojem razvedril veliko poslušalcev.

Orkester SV je, opogumljen s takim odzivom, ob dnevu Slovenske vojske pripravil nov videospot kot darilo na praznični dan vsem pripadnikom SV. Glasbeniki so izbrali koračnico Pod slovenskim praporom izpod peresa mojstra Jožeta Privška. Izbira prav te skladbe ni bila naključna, saj je to prva koračnica, napisana prav za orkester. Prvič je bila izvedena na slovesnosti ob praznovanju dneva Slovenske vojske v Vojašnici Franca Rozmana - Staneta, današnji Vojašnici Edvarda Peperka, v Mostah v Ljubljani leta 1996. Takrat jo je izvedel trobilni kvintet s tolkalcem, pozneje pa je koračnico avtor priredil še za ceremonialni orkester.

Koncertna zasedba Orkestra SV je 23. junija zaznamovala dan državnosti

in 250. obletnico smrti Giuseppeja Tartinija z umetniškim programom na Tartinijevem trgu v Piranu. Solista flavtistka VU XI. razreda Vanja Ivanković in klarinetist VU XI. razreda Matic Neja Kreča sta ob spremljavi kolegov pod vodstvom dirigenta VU XIII. razreda Aljoše Deferrija poustvarila prekrasno kompozicijo mlade skladateljice Ane Zlobko Variacije na Tartinijevo temo, napisane prav v počastitev 250. obletnice Tartinijeve smrti. Na odru je blestela sopranistka Tina Debevec s svojimi interpretacijami opernih arij in slovenskih zimzelenih popevk. Koncert so snemali in neposredno prenašali na YouTube. Organizatorica koncerta Občina Piran je izrazila željo po novnem sodelovanju, saj je bila navdušena nad programom, umetniško interpretacijo in profesionalnim pristopom članov Orkestra SV.

Letošnje tradicionalno že 59. vseslovensko srečanje bivših internirank in internirancev ter političnih zapornic in zapornikov nekdanjih nacifašističnih taborišč in zaporov, ukradenih otrok in izgnancev ter njihovih svojcev in prijateljev je tudi letos potekalo v Portorožu, tokrat ob strogem upoštevanju navodil Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Orkester SV s svojo prisotnostjo in programom izkazuje in potrjuje pripadnost vredno-

Solistka Amadea Begović in Orkester SV
na prireditvi Božični Vojnik

Nastop Orkestra SV v Monsu v Belgiji

tam, kot so tovarištvo, domoljubje, solidarnost, sočutje, pravičnost ter enotnost, in je tako poskrbel za močno emocionalno vzdušje prireditve. Ponovno širjenje covida-19 in s tem povezani vladni ukrepi so oblikovali jesensko-zimski del sezone. Tako je Orkester SV odpovedal jesenski koncert z gostujočim dirigentom v Ljubljani, veliki dobrodelni koncert v Sevnici ter božično-novoletno turnejo po Sloveniji z že tradicionalnim koncertom v Slovenski filharmoniji.

NASTOPI BIG BANDA ORKESTRA SV DOMA IN NA TUJEM

Sklepna prireditev božično-novoletnih praznikov Božičnega Vojnika 4. januarja v Vojniku je bila še posebej čarobna ob zvokih Big banda Orkestra SV pod vodstvom dirigenta VU XII. razreda Rudolfa Strnada. Kot gostja je sodelovala vokalna solistka Amadea Begović.

Sodelovanje z legendarnim makedonskim kitaristom Vlatkom Stefanovskim je postalo že tradicionalno. Z zasedbo velikega formata, kot so poimenovali Big band Orkestra SV organizatorji, in z udarnim programom so nastopili pred razprodanimi dvoranami 9. februarja v Tolminu, 10. in 11. februarja v Domžalah ter 14. februarja v Krškem. Big band Orkestra SV je prvi koncert z Vlatkom Stefanovskim odigral že leta 2015 na Kongresnem trgu v Ljubljani. Pozneje, spomladi 2016, je bil izdan dvojni koncertni album pri Založbi kaset in plošč RTV Slovenija, ponovno pa so z njim sodelovali na turneji v Skopju in Beogradu, ki se je končala na odprtju festivala Junij v Ljubljani 2017. V programu tega ubranega sodelovanja so bile nove predelave makedonskih in slovenskih ljudskih pesmi ter Vlatkove največje uspešnice. Koncerte so še dodatno naelektrile sveže priredbe kulturnih rock uspešnic, kot sta Another Brick in the Wall in Smells Like Teen Spirit. Častni pokrovitelj izvedbe koncerta v Tolminu je bilo slovensko veleposlaništvo v Severni Makedoniji, posvečen pa je bil počastitvi 25-letnice diplomatskih odnosov med državama.

Pripadniki Big banda Orkestra SV so 12. februarja nastopili v Bruslju in tam z gostjo Jano Šušteršič pod vodstvom dirigenta VU XII. razreda Rudolfa Strnada izvedli koncert v okviru združenja Shape International Women's

Club. Namen združenja je medsebojna pomoč in organiziranje nacionalnih večerov s promocijo nacionalne kulture. Taki dogodki krepijo mednarodno povezanost pripadnic in pripadnikov, ki službujejo v predstavništvih in poveljstvih v tujini. Vojaški predstavniki Slovenske vojske, ki delujejo v Vrhovnem poveljstvu zavezniških sil v Evropi (Supreme Headquarter Allied Powers Europe – Shape), pa so organizacijo nacionalnega večera prevzeli prvič in se odlično izkazali. Izvedba tako zahtevnega projekta ne bi bila mogoča brez sodelovanja Oddelka za podporo Orkestra SV, ki se je z vso glasbeno opremo odpravil na pot že dan prej in se vrnil dan pozneje kot glasbeniki. Po cesti s tovornjakom ne gre hitreje.

Organizatorjem Mestne občine Ljubljana je z veliko napora uspelo izvesti festival Junij v Ljubljani. To je bil prvi večji dogodek na prostem po sprostitvi spomladanskih ukrepov za zaježitev epidemije koronavirusne bolezni. Big band Orkestra SV je, kot se za pripadnike SV spodobi, pokazal visoko pripadnost organizaciji in umetnosti ter občinstvu po dolgem kulturnem zatišju z gostjami Nuško Drašček, Neisho in Ano Soklič pričaral čaroben poletni večer na slovesno osvetljenem Kongresnem trgu v Ljubljani.

CEREMONIALNI ORKESTER V OKOLICI ANKARANA POSNEL TRI KORACNICE

Za organizatorje in Orkester SV je bil poseben izziv tudi priprava proslave ob vrnitvi Primorske k matični domovini, ki je bila 12. septembra na prekrasnem mestu v Vojašnici Slovenski pomorščaki v Ankaranu. Scenarij proslave, ki je bila pravzaprav predstava, je vključeval nastope dramskih igralcev in glasbenikov v živo, kombinirane s posnetimi vložki Ceremonialnega orkestra SV, zgodovinskimi dokumentarnimi prispevki in panoramo Primorja. Ceremonialni orkester SV pod vodstvom VU XII. razreda Gregorja Vidmarja je v sodelovanju z režiserjem in scenaristom proslave Markom Sosičem predhodno posnel tri koračnice na različnih mestih v okolici Ankarana. Snelmanje je potekalo v zahtevnih razmerah, saj se je temperatura dvignila na 36 stopinj Celzija pri 55-odstotni vlažnosti ozračja. Glasbeniki so znova pokazali

profesionalen in odgovoren pristop, zbrano ter disciplinirano so sledili navodilom režiserja in vse zahteve uresničili v prvem poskusu. Rezultat so bili odlični posnetki koračnic, kar je dalo proslavi ob direktnem televizijemskem prenosu še posebno svečan in domoljuben pridih.

V okviru obiskov po enotah je minister za obrambo mag. Matej Tonin 15. septembra obiskal tudi Orkester SV. Poveljnik Orkestra SV podpolkovnik Janez Kljun in pripadniki vodstva so ministra seznanili s trenutnimi in prihodnjimi nalogami ter mu predstavili težave pri opravljanju svojega poslanstva. Izpostavili so predvsem prostorsko stisko in se pogovorili o mogočih rešitvah. Ministrov obisk se je končal s kratkim nastopom ceremonialne zasedbe pod vodstvom VU XII. razreda Gregorja Vidmarja. Minister je z veseljem prisluhnil priredbama Avsenikovih skladb Slovenija ter Prijatelji, ostanimo prijatelji.

ODPOVEDANE VEČJE DEJAVNOSTI NADOMESTILE KOMORNE ZASEDBE ORKESTRA

Odpovedane večje dejavnosti so v Orkestru SV velikokrat nadomestili z manjšimi dogodki in slovesnostmi, na katerih so sodelovale komorne zasedbe. Komorne zasedbe opravijo največ posameznih protokolarnih nalog orkestra, kot so fanfare, pogrebi, polaganje vencev, prisega novih vojakov, obletnice enot, menjave poveljujočih itn.

Slovesnosti ob dnevu Slovenske vojske so zaradi posebnih razmer potekale drugače, kot smo bili vajeni do zdaj, niso pa minile brez optimističnih zvokov zlatih trobil kvinteta, tako na Generalštabu SV kot v prostorih predsedniške palače.

Med vsemi pripravi na nastope, skupnimi vajami in izvedbami dogodka so vsi pripadniki Orkestra SV uspešno opravili tudi test ravnanja z orožjem ter strelsko usposabljanje na Mlakah in skrbeli za psihofizično pripravljenost s pripravami za preverjanje gibalnih sposobnosti in na ukazanih športnih dneh. Izvedli so predpisane individualne veščine in teme iz e-učilnice.

Kot vsi drugi pripadniki SV si tudi glasbeniki Orkestra SV želijo normalizacijo razmer v povezavi z epidemijo covida-19, saj bo prihodnje leto orkester praznoval 25. obletnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti bi se želeli svoji zvesti publiki oddolžiti s posebnim slavnostnim programom.

Minister Tonin je med obiskom Orkestra SV prisluhnil priredbama Avsenikovih skladb.

LETALIŠČE PRIDOBIL NOVO LETALIŠKO VEČNAMENSKO OPREMO

BESEDILLO Jerneja Grmadnik
FOTO Goran Krošelj in Robert Cotič

Med novo opremo so stopnice za osebje, odri za vzdrževalna dela ob letalih in vlečni vozili z vozički za prevoz prtljage ali tovora.

N

a vojaškem letališču v Cerkljah ob Krki so pripadniki 107. letalske baze 15. polka vojaškega letalstva v sredini decembra spoznavali delovanje nove letališke opreme, med katero so zmogljivi in večnamenski delovni stroji za vzdrževanje letaliških površin ter upravljanje tovora. Oprema je del nabav večletnega obdobja načrtovanih naložb. Prvo opremo so dobili pred dvema letoma, nove dobave pa pričakujejo vse do leta 2022. Letališče se že več let infrastrukturno razvija, to pa zahteva naložbe v ustrezno opremo za vzdrževanje površin in oskrbo letalnikov.

Načelnik oddelka za delovanje letališča v 15. polku vojaškega letalstva major Gregor Hribar je povedal, da mora civilno-vojaško letališče v Cerkljah ob Krki slediti civilnim in vojaškim predpisom s področja letalstva in obratovanja letališč, ki vključujejo tudi ustrezno vzdrževanje letaliških površin, ki jih je na letališču v Cerkljah ob Krki kar 410 hektarjev. Leta 2006 sta se začeli rekonstrukcija in posodobitev letališča. Zgrajenih je bilo veliko objektov in druge letališke infrastrukture, več novih plosčadi za različne namene, ponikovalne lagune in zaščitni nasipi, med drugim je bila podaljšana vzletno-pristajalna steza. Vse to zahteva redno in ustrezno vzdrževanje ter upravljanje, pri čemer je nepogrešljiva ustrezna oprema. »Na podlagi razvojnih načrtov letališča smo leta 2015 začeli oblikovati prednostne nabave za obdobje 2017–2022,« je pojasnil major Hribar. Želeli so, da je oprema čim bolj večnamenska, vsestranska in modularna. Med prednostnimi naložbami je bila oprema za letno in zimsko vzdrževanje letaliških površin, ki so jo pridobili leta 2018. Dva večnamenska traktorja sta prilagojena za delo na letaliških površinah in se uporabljata vse leto. Omogočata uporabo različnih priključkov, od mulčerjev za urejanje travnatih površin do posebne opreme za košnjo neravnih površin, snežnih rezkarjev, snežnih plugov in krtače za čiščenje vzletno-pristajalne steze.

V DRUGEM SKLOPU NABAV OPREMA ZA DELO S TOVOROM

Major Gregor Hribar je izpostavil, da se je ob večjih mednarodnih vajah v preteklosti pokazalo, da njihova oprema pri delu s tovorom ni zadostna ali da je sploh nimajo, zato so v drugi sklop nabav vključili predvsem opremo za upravljanje tovora in oskrbo letal. Predstavil je najnovejše pridobitve letališča v Cerkljah ob Krki: »Nabavili smo agregat za zagon večjih letal in nakladalno ploščad, ki se uporablja za nato-varjanje ali raztovarjanje letalskih palet oziroma letalskega tovora. Kupili smo tudi električni vlečni vozili, na kateri se lahko priključijo pokriti vozički, ki se uporabljajo predvsem za prevoz osebne prtljage, ali posebne platforme, namenjene za prevoz letalskih palet. Novost so tudi letališke stopnice za izkrca-nje in vkrcanje potnikov ali pilotov ter dva odra, ki omogočata vzdrževalna dela ob letalih. Uporabna bosta predvsem na večjih transportnih letalih, omogočala pa bosta tudi vzdrževanje naših letal.« Za čiščenje letaliških površin, predvsem ploščadi, so nabavili poseben sistem, ki ga je mogoče z vlečno kljuko namestiti na osebno oziroma terensko vozilo. S posebnimi šobami s površine odstrani drobne delce in jih ujame v posebne žepke. Ob tem je major Hribar razložil, da se letališke površine, po katerih se gibljejo letalniki, sicer čistijo s krtačo, ki je veliko večja in dražja za vzdrževanje. Nov sistem omogoča tudi hitrejšo čiščenje in čiščenje površin na ploščadih ter okoli parkiranih letal. Tako se zagotovi sistemsko in celostno čiščenje. Poudaril je, da gre pri novostih za opremo, ki je že uspešno preizkušena oziroma jo uporabljajo na letališčih po svetu in je na tem področju ter za tako kategorijo letališča, kot je to v Cerkljah ob Krki, najsodobnejša. Kmalu pričakujejo še priključke za 12-tonskega viličarja, kot so košara za delo na višini, posebne zajemalke za sneg in razsuti tovor, dodatne daljše vilice za zabojnike in dvižna kljuka. Dobili bodo še šesttonskega viličarja in dodatne uteži za traktorje, nujne pri delu na neravnih površinah. Tako bo drugi del nabav končan, je pojasnil major Hribar. Sledi še tretji sklop nabav, za katerega

Nakladalna ploščad omogoča natovarjanje in raztovarjanje letalskih palet.

trenutno pripravljajo javni razpis. Kupili bodo gasilsko opremo za zagotavljanje VI. gasilsko-reševalne kategorije, ki jo mora letališče zagotavljati skladno z obratovalnim dovoljenjem, in sicer od novih gasilskih vozil do dodatne opreme. To so naložbe, ki jih načrtujejo do leta 2022.

NUJNE SO TUDI KADROVSKE OKREPITVE

Pogoje za delovanje letališča in letenje vzpostavlja 107. letalska baza, v katero poleg poveljstva spadata še četa za zagotovitev delovanja letališča in enota vojašnice. Poveljnik 107. letalske baze podpolkovnik Janez Kraševac je povedal, da je oprema pomembna pridobitev za oddelek za vzdrževanje letaliških površin in letališke opreme. »Do zdaj smo si veliko opreme izposojali ali improvizirali, zato smo veseli teh naložb. Oprema je neprecenljiva in bo olajšala naše delo. Poskrbeti pa moramo tudi, da bodo pripadniki znali uporabljati to tehnološko napredno opremo,« je opozoril. Ob tem je poudaril, da je delo na letališču odgovorno. Pripadniki čete za zagotovitev delovanja letališča morajo imeti civilno licenco in vojaški izkaz, ki ga izdaja Vojaški letalski organ, da

lahko delajo z razpoložljivo opremo, poznati morajo tudi varnostna pravila in vedenje na letaliških površinah. Takega osebja pa ni mogoče zagotoviti brez predhodnega kadrovskega načrtovanja. Sklenil je, da je nujno, da bi tehnološkim nabavam sledila tudi kadrovska krepitev.

Z NOVO OPREMO BODO VADILI OB MAKETAH

Na podlagi pogodb z dobavitelji vedno izvedejo tudi osnovno usposabljanje za uporabo, tako so na dan našega obiska na letališču pripadniki 107. letalske baze spoznali novo opremo. Desetnik Branko Kink je po preizkusu delovanja nakladalne ploščadi povedal, da je stroj tehnično izpopolnjen in precej preprost za uporabo. Ocenil pa je, da bo treba z njim čim več delati, da se ob uporabi ob letalih ne bodo dogajale napake oziroma poškodbe. »Z novo opremo bo naše delo lažje in hitrejšo, vsekakor pa to pomeni tudi dodatne naloge in dodatno vzdrževanje,« je dodal. Štabni vodnik Gabrijel Rožac, enotovni podčastnik oddelka za vzdrževanje letaliških površin in letališke opreme, je pojasnil, da bodo med pripadniki za vsak del nove opreme določili skrbnika, ki bo moral

Na traktor se glede na potrebe namestijo različni priključki. ▾

Večnamenski viličar ▾

napravo poznati do podrobnosti. »Danes nam dobavitelji predstavljajo opremo, naša dolžnost pa bo, da se na njej sami urimo. Predvsem pri nakladalni ploščadi je pomembno, da vadimo tako, da ob prihodu letala že obvladujemo vse podrobnosti. Zato bomo izdelali makete, ki bodo predstavljale del letala, in tako vadili pristop z nakladalno ploščadjo. Na letališču sta na prvem mestu varnost in varna uporaba,« je še poudaril štabni vodnik Gabrijel Rožac.

Poleg tega so v okviru mednarodnega vojaškega sodelovanja načrtovana skupna urjenja v postopkih upravljanja posameznih sistemov oziroma opreme z letališkimi službami vojaških letališč v okviru zaveznitva, predvsem na letališču v Ramsteinu, in tudi z ustreznimi službami na civilnih letališčih v Sloveniji.

LETALSKA ŠOLA SLOVENSKE VOJSKE

BESEDILO Borut Podgoršek
FOTO Goran Krošelj in Bruno Toič

PODPOLKOVNIK
JANEZ GAUBE,
poveljnik 15. PVL

»Načrtujemo, da bomo do leta 2026 dobili lahko transportno letalo. Takrat bomo potrebovali dodatne pilote in tehnično osebje.«

Te dni mineva 30 let, odkar smo se Slovenci na plebiscitu odločili za samostojno državo Republiko Slovenijo.

Na podlagi plebiscita je Slovenija 25. junija 1991 postala samostojna in neodvisna država. Tako je prevzela odgovornost branjenja svojih meja na kopnem, morju in v zraku. Suverenost našega zračnega prostora zagotavlja 15. polk vojaškega letalstva, v okviru katerega deluje tudi Letalska šola Slovenske vojske.

ZGODOVINA LETALSKE ŠOLE

Zgodovina Letalske šole sega prav v začetke vojaškega letalstva Slovenske vojske, ki se je uradno začelo 9. junija 1992 z ustanovitvijo 15. brigade vojaškega letalstva, neuradno pa s prebegom majorja Jožeta Kalana in praporščaka Bogomirja Šuštarja z gazelo 28. junija 1991 v Teritorialno obrambo. Poveljnik 15. polka vojaškega letalstva podpolkovnik Janez Gaube je povedal, da je takratna Letalska enota Teritorialne obrambe svoje pilote in tehnični kader pred letom 1994 šolala po civilnih predpisih Mednarodne organizacije civilnega letalstva. »Šlo je predvsem za prešolanje naših pilotov na helikopterje Bell 412 in na letala Utva-75. Želeli smo, da ostanejo v letalski kondiciji, saj smo v letih 1994 in 1995 dobili nova letala in helikopterje. Šolanje pilotov smo izvajali v Letalski policijski enoti, šolanje tehnikov pa v Adrii Airways. Osnovne licence so naši letalci pridobili pri takratni Upravi za zračno plovbo RS,«

PODPOLKOVNIK
FRANKO JESENŠEK,
poveljnik LETŠ

»Strošek šolanja do pridobitve licence poklicnega pilota znaša od 65.000 do 85.000 evrov.«

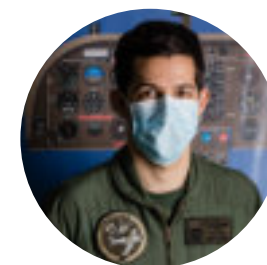
je pojasnil Gaube. Letalstvo se je krepilo, brigadi so se priključili novi sodelavci, kupili so nova letala in helikopterje. Praktično letenje je s helikopterji Bell 206 in letali Zlin 242L izvajala Šolska letalska skupina, ki je bila del 15. brigade vojaškega letalstva in je delovala na Brniku. Novembra 1995 se je za stalno preselila v Vojašnico Jerneja Molana v Cerklje ob Krki. Z letali Zlin 242L so z Brnika v Cerklje ob Krki poleteli Miran Grahek, Bogomir Šarič in Janez Gaube. Enota, nameščena v Cerkljah ob Krki, se je imenovala Letalska skupina Cerklje ob Krki. Del nje je bila šolska trenažna eskadrilja, ki je opravljala osnovno in nadaljevalno šolanje pilotov letal ter helikopterjev. Podpolkovnik Gaube je povedal, da so bili leta 2004 skladno z evropskimi predpisi in v želji po kakovostnem izobraževanju ter dvigu varnosti pri opravljanju nalog odločeni ustanoviti Letalsko šolo. 15. brigada vojaškega letalstva je bila med letoma 1998 in 2003 del 1. operativnega poveljstva vojaškega letalstva in zračne obrambe Slovenske vojske.

S prenehanjem delovanja 15. brigade in njenim preoblikovanjem je bila Letalska šola ustanovljena 1. avgusta 2004 ter podrejena Poveljstvu za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje. Tako je delovala vse do leta 2008, ko je bila ustanovljena Brigada zračne obrambe in letalstva, ki je prevzela tudi Letalsko šolo. Med ponovnim preoblikovanjem Slovenske vojske leta 2013 pa je bila Letalska šola podrejena 15. polku vojaškega letalstva, v okviru katerega deluje še danes. Njeni poveljniki so bili Miran Grahek

(2004–2008), Aleš Štimec (2008–2010), Tomaž Oblak (2010–2013), Robert Špernjak (2013–2015) in Franko Jesenšek, ki ji poveljuje še danes. Danes je to sodobna in najmočnejša letalska šola v Republiki Sloveniji, ki po odhodu nacionalnega prevoznika združuje visokousposobljen letalski kader z zelo veliko znanja.

ORGANIZACIJA, NALOGE IN LETNIKI

V Letalski šoli se piloti in drugo letalsko strokovno osebje šolajo za pridobitev osnovnih licenc za opravljanje poklica ter se usposabljaajo za različne tipe letalnikov in vsa nujna letalska pooblastila. Razvoj šole je ob vzdrževanju mednarodno priznanega statusa po združenih letalskih predpisih usmerjen v oblikovanje nacionalne letalske šole, pristojne za šolanje poklicnih pilotov in letalskega tehničnega osebja za potrebe državnih organov. Letalsko šolo sestavljajo poveljstvo, dva oddelka šolskih letal Zlin, oddelek šolskih helikopterjev Bell 206, letalsko-tehnična četa in šolski padalski oddelek. V oddelkih letal in helikopterjev so zaposleni piloti inštruktorji, in sicer učitelj letenja, inštruktor za razred letal in inštruktor za tip letala, ter piloti učenci, ki opravljajo osnovno in nadaljevalno šolanje na letalih Zlin 242L, Zlin 143L in helikopterjih Bell 206. Na šoli se usposabljaajo tudi študenti Slovenske vojske, študenti smeri letalstvo Fakultete za strojništvo in kandidati Šole za častnike iz rodu letalstvo. V šoli je 34 zaposlenih. Njihova glavna naloga je usposabljanje kandidatov za pilote Slovenske vojske, je povedal poveljnik Letalske šole podpolkovnik Franko

NADPOROČNIK
DAVID BOJANEC,
učitelj letenja

»Na začetku selekcijskega letenja sem bil vznemirjen ter poln pričakovanj in tudi strahu.«

Jesenšek. V šoli potekajo osnovno in nadaljevalno letalsko usposabljanje pilotov Slovenske vojske na letalih in helikopterjih, teoretično letalsko usposabljanje do ravni dovoljenja prometnega pilota letal in helikopterjev, usposabljanje za učitelje letenja na letalih in helikopterjih, strokovno usposabljanje letalskih tehnikov in inženirjev ter druga usposabljanja, ki so nujna za nemoteno delovanje vseh letalskih enot Slovenske vojske. Izvajajo tudi osnovno in nadaljevalno šolanje za padalce. Delo poteka skladno z nacionalno, evropsko in vojaško zakonodajo, katerih spremembe tudi redno spremljajo. Poveljnik 15. polka vojaškega letalstva podpolkovnik Gaube je pojasnil, da načrtujejo, da bodo do leta 2026 dobili lahko transportno letalo. Takrat bodo potrebovali dodatne pilote in tehnično osebje. »Za tako letalo moraš imeti vsaj tri posadke in osebje, ki podpira njegovo delovanje. Letalska šola bo v prihodnosti šolala tudi ta kader,« je razložil Gaube in dodal, da jim bo v veliko pomoč tudi stotnik Matej Ceglar, ki trenutno leti na strateškem transportnem letalu C-17 v Papi na Madžarskem. Ko se bo leta 2025 vrnil, bo imel naziv inštruktorja in bo lahko pomagal pri šolanju mladih pilotov. Danes ima Letalska šola v svoji floti 14 letalnikov, in sicer deset šolskih letal Zlin, dvojce tipa 143L in osem tipa 242L, in štiri helikopterje Bell 206 Jet Ranger. Podpolkovnik Jesenšek je povedal, da s temi letalniki trenutno izvajajo vse faze šolanja, ki jih piloti potrebujejo za pridobitev civilnih in vojaških licenc. »Razvoj v letalstvu gre hitro naprej. Prihajajo novi sodobnejši sistemi. Leta 2019 smo na jet rangerjih in zlinih posodobili navigacijske naprave in radijske postaje. Tako smo zadostili evropskim letalskim predpisom, saj so naši letalniki vpisani v civilni register. V prihodnosti bomo potrebovali nov šolski helikopter, ki bo izpolnjeval najnovejše standarde za pridobitev osnovnih civilnih in vojaških licenc po pravilih instrumentalnega letenja,« je razložil Jesenšek.

ŠOLANJE ZA PILOTA

Pot do licence poklicnega pilota je dolga in zahtevna ter od kandidata zahteva veliko odrekovanja. Ministrstvo za obrambo vsako leto objavi razpis za štipendije za pilote, na katerega se lahko prijavijo študenti Fakultete za strojništvo. Pogoji je

opravljen prvi letnik. Kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, so povabljeni na zdravniški pregled in selekcijsko letenje. Podpolkovnik Jesenšek je povzel nadaljnje šolanje: »Selekcijsko letenje traja šest ur. Inštruktor med letenjem ocenjuje kandidatov občutek za letenje, njegovo hitrost napredka, motivacijo, odnos do dela, odziv na stres, prenašanje kritike itn.« Po selekcijskem letenju v Letalski šoli pripravijo poročilo za vsakega izmed kandidatov. Komisija Ministrstva za obrambo nato na podlagi vseh dokazil odloči, kdo dobi štipendijo. Potem se začne šolanje. Kandidate najprej napotijo na trimesečno temeljno vojaško usposabljanje v Vipavo. Sledi devetmesečno šolanje na Šoli za častnike v Mariboru in opravljanje vojaške evidenčne dolžnosti pilota, kar traja slabe štiri mesece. V tem času poslušajo teorijo, spoznavajo letalstvo in taktike, opravijo tečaj preživetja v naravi, dvakrat skočijo iz letala s padalom, pet ur letijo itn. Uspešni kandidati potem nadaljujejo specializacijo v Letalski šoli v Cerkljah ob Krki.

Na specializacijo pridejo kandidati z različnimi stopnjami znanja. Na začetku šolanja so razlike med posamezniki precej velike, po opravljenem šolanju pa so ne glede na predznanje na isti ravni, je povedal učitelj letenja nadporočnik David Bojanec. Opisal je tudi svojo izkušnjo: »Na začetku selekcijskega letenja sem bil vznemirjen ter poln pričakovanj in tudi strahu. Najprej se ti spremeni okolje. Sledi poplava informacij. Seznanili smo se s potekom šolanja, urnikom, letališčem in letali.« Nato so sledila teoretična predavanja in praktične vaje, pri čemer so jih vedno ocenjevali. Vsi so čakali na akrobacije, ki so bile za večino novost, navdušeni pa so bili tudi nad lupingi. Kot je še razložil, je na prvem samostojnem letu razmišljal, da zna in zmore. Veliko bolj je bil pozoren na vse instrumente in opozorilne lučke. Z vajo se je to vznemirjenje zmanjševalo, zaupanje pa povečevalo. »Morala kdaj tudi pade, vendar je treba vztrajati. Zahteve so velike,« je še dodal Bojanec. Kandidate med šolanjem glede na potrebe razdelijo na pilote letal in helikopterjev. Podpolkovnik Jesenšek je ob tem razložil, da upoštevajo tudi želje posameznikov in jim tako omogočijo opravljanje njim ljubših del. Ko so kandidati dodeljeni na letalo ali helikopter, se začnejo šolati za pridobitev licence športnega pilota in nato licence poklicnega pilota. Šolanje

V Letalski šoli so prve tri helikopterje Bell 206 Jet Ranger poimenovali po slovenskih bajeslovnih junakih: Kralj Matjaž, Peter Klepec in Zeleni Jurij.

traja dve leti, v tem času pa naletijo 200 ur in pridobijo licenco poklicnega pilota. Mladi piloti potem v operativni enoti 15. polka vojaškega letalstva opravijo rating za določen tip letalnika. Temeljno znanje, ki ga pridobijo v Letalski šoli, nato samo še izpopolnjujejo. Šolanje je raznovrstno in drago. Podpolkovnik Jesenšek je ocenil, da je strošek šolanja do pridobitve licence poklicnega pilota od 65.000 do 85.000 evrov, zato je pomembno, da so kandidati čim bolj dovzetni za učenje in razumevanje snovi. V Letalski šoli si želijo, da se med šolanjem naučijo leteti. »Veliko morajo delati tudi sami. Kandidati povprečno vsaj 12 ur na dan razmišljajo o letenju ali pa se o njem učijo,« je še dodal podpolkovnik Jesenšek. Od začetka šolanja do danes so v Letalski šoli izšolali približno 120 vojaških pilotov, izmed teh tudi dve pilotki.

Letalska šola SV je zelo vpeta v civilno sfero. »Za pridobitev civilnih licenc smo pod nadzorom Javne agencije za civilno letalstvo in Evropske agencije za varnost letenja. Vsi programi morajo biti skladni z našimi nacionalnimi zakoni in evropskimi uredbami. Letalska šola ima tudi vojaške programe. Ti spadajo pod nadzor Vojškega letalskega organa, ki deluje ločeno in v sestavi Generalštaba SV. Dvojni nadzor tako zmanjša možnost napak v šolanju,« je pojasnil podpolkovnik Janez Gabube. Predpisi letalcem nalagajo veliko zahtev, ki jih morajo poznati ne glede na to, ali se ukvarjajo s civilnim ali vojaškim letenjem. Vsi so uporabniki zračnega prostora in vsi morajo poznati predpise, ki veljajo v zračnem prometu. Varnost mora biti vedno na prvem mestu.

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ŠT. 346
DECEMBER 2020

5940.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

I. MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE II. STOPNJE

prejmejo:
polkovnik GIANLUCA FIGUS,
1974, Italija
podpolkovnik MATTIA MARCOTULLI,
1977, Italija
polkovnik ERIC J. RILEY,
1969, Združene države Amerike
podpolkovnik GABOR TAKACS,
1971, Madžarska

II. MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE III. STOPNJE

prejme:
nadporočnik GIANLUCA NAPPO,
1995, Italija

Številka: 094-2/2020-50
Datum: 18. 11. 2020

Mag. Matej TONIN
MINISTER

5941.

Na podlagi člena 63. a Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno

prečiščeno besedilo, 138/04 – skl. US, 53/2005 – skl. US, 96/12 – ZPIZ-2, 95/15) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/2003, 119/07 in 88/15) izdajam

UKAZ O POTRĐITVI RAZREDA NIZJIM VOJAŠKIM USLUŽBENCEM

potrditev V. razreda:
Aleš SMREKAR, 1975

Številka: 811-7/2020-38
Datum: 12. 11. 2020

Brigadir
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK
GENERALŠTABA SV

5942.

Na podlagi člena 63. a Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 138/04 – skl. US, 53/2005 – skl. US, 96/12 – ZPIZ-2, 95/15) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/2003, 119/07 in 88/15) izdajam

UKAZ O POTRĐITVI RAZREDA NIZJIM VOJAŠKIM USLUŽBENCEM

potrditev V. razreda:
Janez OVNIČEK, 1975

Številka: 811-7/2020-40
Datum: 12. 11. 2020

Brigadir
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

5943.

Na podlagi člena 63. a Zakona

o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 138/04 – skl. US, 53/2005 – skl. US, 96/12 – ZPIZ-2, 95/15) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/2003, 119/07 in 88/15) izdajam

UKAZ O POTRĐITVI RAZREDA NIZJIM VOJAŠKIM USLUŽBENCEM

potrditev V. razreda:
Borut KASTELEC, 1979

Številka: 811-7/2020-42
Datum: 12. 11. 2020

Brigadir
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

5944.

Na podlagi člena 63. a Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 138/04 – skl. US, 53/2005 – skl. US, 96/12 – ZPIZ-2, 95/15) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/2003, 119/07 in 88/15) izdajam

UKAZ O POTRĐITVI RAZREDA NIZJIM VOJAŠKIM USLUŽBENCEM

potrditev I. razreda:
Matej GRUBAR, 1975

Številka: 811-7/2020-43
Datum: 19. 11. 2020

Brigadir
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

5945.

Na podlagi člena 63. a Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 138/04 – skl. US, 53/2005 – skl. US, 96/12 – ZPIZ-2, 95/15) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/2003, 119/07 in 88/15) izdajam

UKAZ
O POTRĐITVI RAZREDA
NÍŽJIM VOJAŠKIM USLUŽBENCEM

potrditev IV. razreda:
Igor BALON, 1975

Številka: 811-7/2020-39
Datum: 25. 11. 2020

Brigadir
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

5946.

Na podlagi člena 63. a Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 138/04 – skl. US, 53/2005 – skl. US, 96/12 – ZPIZ-2, 95/15) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/2003, 119/07 in 88/15) izdajam

UKAZ
O POTRĐITVI RAZREDA
NÍŽJIM VOJAŠKIM USLUŽBENCEM

potrditev I. razreda:
David VERVEGA, 1975

Številka: 811-7/2020-37
Datum: 11. 12. 2020

Brigadir
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

5947.

Na podlagi člena 63. a Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 138/04 – skl. US, 53/2005 – skl. US, 96/12 – ZPIZ-2, 95/15) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/2003, 119/07 in 88/15) izdajam

UKAZ
O POTRĐITVI RAZREDA
NÍŽJIM VOJAŠKIM USLUŽBENCEM

potrditev IV. razreda:
Ivan CIRJAK, 1975

Številka: 811-7/2020-41
Datum: 20. 12. 2020

Brigadir
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK
GENERALŠTABA SV

5948.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza 20. PEHP št. 094-3/2013-166, z dne 2. 1. 2014, z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
20. PEHOTNEGA POLKA SV

ZAHVALO POVELJNIKA
20. PEHP
prejmeta:
Aleksander EBERHART, 1970
Matjaž KOREN, 1984

Številka: 094-3/2020-41
Datum: 6. 8. 2020

Podpolkovnik
Gregor HAFNER
POVELJNIK POLKA

5949.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
RODOVSKEGA BATALJONA
72. BRIGADE SV

I. v čin naddesetnika:
Srečko MAROVŠEK, 1976
Elvedin ŠARIĆ, 1984

II. v čin poddesetnika:
Andreja MEDVED, 1993

Številka: 811-3/2020-33
Datum: 10. 8. 2020

Podpolkovnik
Andrej SKODIČ
POVELJNIK RB 72. BR

5950.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza VZE št. 094-5/2013-170, z dne 11. 11. 2013, z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
VOJASKE ZDRAVSTVENE ENOTE SV

ZLATO MEDALJO VZE
prejme:
Franjo LIPOVEC, 1968

Številka: 094-3/2020-39
Datum: 11. 8. 2020

Podpolkovnik
Aleksander VIDERGAR
POVELJNIK

5951.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza LOGBR št. 094-5/2013-178, z dne 12. 11. 2013, z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
LOGISTIČNE BRIGADE SV

ZLATO MEDALJO LOGBR
prejme:

Franc KALIČ, 1967

Številka: 094-3/2020-42
Datum: 11. 8. 2020

Polkovnik
Franjo LIPOVEC
POVELJNIK

5952.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza RB 72. BR št. 094-3/2013-167, z dne 6. 1. 2014, z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
RODOVSKEGA BATALJONA
72. BRIGADE SV

ZAHVALO POVELJNIKA RB 72. BR
prejmejo:
Dejan GUMZAR, 1978
Robert KOHEK, 1974
Tomaž MLAKAR, 1975
Primož PIKALO, 1981
Marko STOPAR, 1980
Dušan UTROŠA, 1975

Številka: 094-3/2020-43
Datum: 14. 8. 2020

Podpolkovnik
Andrej SKODIČ
POVELJNIK RB 72. BR

5953.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza RB 72. BR št. 094-3/2013-167, z dne 6. 1. 2014, z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
RODOVSKEGA BATALJONA
72. BRIGADE SV

I. BRONASTO MEDALJO
RB 72. BR
prejmejo:

Darjan HOZJAN, 1985
Boštjan JAN, 1981
Sabina KEČANOVIĆ, 1979
Robert KUKOLJ, 1970
Robi LUBINIĆ, 1989
Aleš NEDELKO, 1983
Aleš SINIČIČ, 1989
Sašo VENE, 1990

II. BRONASTO PLAKETO
RB 72. BR
prejme:
EVOJ NOVO MESTO

III. POHVALO
POVELJNIKA RB 72. BR
prejmejo:
Damijan BAJEC, 1969
Marko BLEKAČ, 1979
Radovan FLIS, 1968
Maks GOLOB, 1961
Tatjana GROZNIK, 1977
Vlado IZLAKAR, 1978
Jurij JAN, 1983
Tomaž JOSIPOVIĆ, 1988
Primož LACI, 1984
Robert MLAKAR, 1980
Matej RAMŠAK, 1978
Fredri RUŽIČ, 1971
Marjan ŠKEDELJ, 1972
Milan TOMŠE, 1970
Tadej ZAKRŠNIK, 1987
Toni ŽARN, 1976

Številka: 094-3/2020-44
Datum: 14. 8. 2020

Podpolkovnik
Andrej SKODIČ
POVELJNIK RB 72. BR

5954.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza VZE št. 094-5/2013-170, z dne 11. 11. 2013, z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
VOJASKE ZDRAVSTVENE ENOTE SV

I. SREBRNO MEDALJO VZE
prejmeta:
Bojan BERLOT, 1962
Janja SAJOVIC, 1961

II. BRONASTO MEDALJO VZE
prejme:
Zoltan PETER, 1966

III. POHVALO POVELJNIKA VZE
prejmejo:
Jasmina BEVC, 1983
Mojca BOLTEŽAR, 1967
Iztok ISKRA, 1976
Stanko KOZAR, 1989
Damjan KUŽNIK, 1969
Pia OVČAR, 1995
Antonija PUSTIVŠEK, 1969
Bojana ROJC, 1963
Irena TURIN, 1971
Robert VILFAN, 1973
Marjetka VODA, 1966

Številka: 094-3/2020-46
Datum: 31. 8. 2020

Podpolkovnik
Aleksander VIDERGAR
POVELJNIK

5955.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza 132. GORP št. 094-5/2013-162, z dne 5. 11. 2013, z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
132. GORSKEGA POLKA SV

I. BRONASTO MEDALJO 132. GORP
prejmejo:
Avgust BERKE, 1977
Denis ČELIGOJ, 1994
Irena GORZETI, 1979
Viktor HOSTNIK, 1962
Marjan LOKATELJ, 1988
Milko NASTRAN, 1971

Sebastijan VALENTINČIČ, 1987

II. POHVALO POVELJNIKA
132. GORP

prejmejo:
John ALLAKAJ, 1976
Tomislav BOGOVIČ, 1980
Aleksandra GRAČNER, 1981
Silvo KOROŠEC, 1966
Klemen LUNDER, 1990
Tomaž MLINAR, 1976
Nina OMAHEN, 1985
Milan PEJČIČ, 1967
Igor PLAZAR, 1979
Nejc POJE, 1987
Blaž SEDEJ, 1988
Marko SEKNE, 1965
Domen ŠIVIC, 1988

Številka: 094-3/2020-47
Datum: 1. 9. 2020

Podpolkovnik
Simon LINDIČ
POVELJNIK 132. GORP

5956.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza CVŠ št. 094-5/2013-164, z dne 5. 11. 2013, z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
CENTRA VOJAŠKIH ŠOL

I. SREBRNO MEDALJO CVŠ
prejme:
Slavko VOVK, 1965

II. BRONASTO MEDALJO CVŠ
prejmejo:
Sabina ANTONIČ, 1979
Tadeja HAFNER, 1963
Carmen KOS, 1971,
Silvo KUKOVIČ, 1974
Iztok LISJAK, 1979

III. BRONASTO PLAKETO CVŠ
prejmeta:
Stane KOCUTAR

Vasilije MARAŠ, 1960

IV. POHVALO
POVELJNIKA CVŠ
prejmejo:
Klemen BERAS, 1971
Tanja DEBEVC, 1977
Uroš GORNIK, 1974
Ana HAZLER, 1981
Jožek KOS, 1965
Boštjan PINTARIČ, 1978
Samo STREHAR, 1975
Vanesa ŠKORNIK, 1987

V. ZAHVALO
POVELJNIKA CVŠ
prejme:
Tamara HOZJAN, 1986

Številka: 094-3/2020-48
Datum: 1. 9. 2020

Brigadir
Milko PETEK
POVELJNIK CVŠ

5957.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza CVŠ št. 094-5/2013-164, z dne 5. 11. 2013, z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
CENTRA VOJAŠKIH ŠOL

SREBRNO MEDALJO CVŠ
prejmeta:
Dejan OKOVIČ, 1968
Davorin REČNIK, 1961

Številka: 094-3/2020-51
Datum: 3. 9. 2020

Brigadir
Milko PETEK
POVELJNIK CVŠ

5958.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza 132. GORP št. 094-5/2013-162, z dne 5. 11. 2013, z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
132. GORSKEGA POLKA SV

BRONASTO PLAKETO 132. GORP
prejme:
Dušan HRNČIČ, 1977

Številka: 094-3/2020-52
Datum: 7. 9. 2020

Podpolkovnik
Simon LINDIČ
POVELJNIK 132. GORP

5959.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
20. PEHOTNEGA POLKA SV

v čin poddesetnika:
Darko GAČNIK, 1981
Mihec JAKOB, 1981
Tihomir JOSIČ, 1981
Jernej PERKO, 1975
Tomaž PLAZOVNIK, 1983

Številka: 811-3/2020-38
Datum: 8. 9. 2020

Podpolkovnik
Gregor HAFNER
POVELJNIK POLKA

ŽENSKESKE, MIR IN VARNOST

BESEDILO Petra Miklaužič
FOTO Bruno Toič

Letošnje leto je imelo za zagotavljanje enakih možnosti in krepitev vloge žensk ter udejanjanje njihovih pravic poseben pomen. Letos namreč zaznamujemo 20. obletnico sprejetja pomembne zgodovinske resolucije Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov o ženskah, miru in varnosti ter 25. obletnico sprejetja Pekinške deklaracije o enakosti spolov. Ta dokumenta skupaj z drugimi resolucijami Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov sestavljata Agendo za ženske, mir in varnost. V počastitev teh pomembnih jubilejev je Ministrstvo za obrambo skupaj s Centrom za izobraževanje in usposabljanje za sodelovanje v mirovni operacijah in misijah (POTC) v četrtek, 26. novembra, organiziralo avdio-video konferenco z naslovom **Ženske, mir in varnost**.

URESNIČEVANJE RESOLUCIJE PRISPEVA K VEČJI OPERATIVNI UCINKOVITOSTI

V mednarodni skupnosti je bilo ugotovljeno, da je nizka stopnja enakovredne obravnave žensk v družbi eden izmed dejavnikov tveganja za zagotavljanje varnosti in miru. Vloga žensk pri preprečevanju in reševanju konfliktov ter vzdrževanju mednarodnega miru je bila prepoznana kot pomembna. Na podlagi teh spoznanj je Varnostni svet Združenih narodov 31. oktobra 2000 sprejel resolucijo št. 1325 in tako priznal potrebo po sprejetju načela enakosti spolov v mirovni operacijah ter potrebo po usposabljanju udeležencev o pravicah žensk. Resolucija poziva k upoštevanju posebnih potreb žensk ter od držav zahteva večjo zastopanost žensk na vseh ravneh, tako pri reševanju sporov in v mirovni procesih kot tudi pri uveljavljanju človekovih pravic in humanitarnega prava. Resolucija je mejnik pri enakovrednem obravnavanju spolov v obrambnem sistemu ter prispeva k večji operativni učinkovitosti pri zagotavljanju varnosti svojih sil in civilnega okolja.

PRVO USPOSABLJANJE POTC S POUDARKOM NA RAZUMEVANJU RAZLIK MED SPOLOMA

Ministrstvo za obrambo je skupaj z Ministrstvom za zunanje zadeve in Ministrstvom za notranje zadeve julija 2019 ustanovilo medresorski Center za izobraževanje in usposabljanje za sodelovanje v mirovniških operacijah in misijah (Peace Operation Training Centre – POTC), ki ga vsebinsko podpirajo Generalštab Slovenske vojske, Direktorat za obrambno politiko in Direktorat za obrambne zadeve MO ter že omenjena soustanovitelja, zunanje in notranje ministrstvo. Center je namenjen izvajanju certificiranih usposabljanj in izobraževanj za vojsko, policiste, civilno osebje ministrstev ter druge civilne strokovnjake, ki jih je mogoče napotiti na mirovne operacije in misije znotraj Organizacije združenih narodov, Evropske unije, Nata ter Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi. Spretnosti in znanje, ki jih potrebujejo, so zelo raznovrstni ter tesno povezani s potrebami mednarodnih ustanov in njihovega sodelovanja. Najpogosteje se nanašajo na delo in življenje v večkulturnem okolju, na zaščito človekovih pravic, sodelovanje z lokalnim prebivalstvom ter na delo v sovražnem okolju. Center nosilec vojaške in civilne obrambe, varnosti in zunanjih zadev ponuja različne oblike izobraževanja in usposabljanja za sodelovanje v mednarodnih

operacijah in na misijah. Med 24. in 26. novembrom je tako izvedel prvo tako usposabljanje, ki je zaradi razmer v povezavi z epidemijo potekalo po spletu. Na usposabljanju je sodelovalo dvajset udeležencev. Izobraževali so se o vsebini in pomenu mednarodnih dokumentov, ki oblikujejo Agendo za ženske, mir in varnost. Poudarjena sta bila razumevanje razlik med spoloma in pomembnost vključevanja žensk v vse vidike življenja. Usposabljanja so se udeležili svetovalci za vidik spola v strukturi Slovenske vojske. Končalo se je z audio-video konferenco na temo Ženske, mir in varnost, ki je potekala 26. novembra.

ENAKOPRAVNOST SPOLOV JE TEMELJNA ČLOVEKOVA PRAVICA

Regionalna mednarodna konferenca je potekala pod vodstvom Pobude za obrambno sodelovanje držav Srednje Evrope (CEDC), ki ji letos predseduje Slovenija, udeležili pa so se je tudi predstavniki iz držav Zahodnega Balkana. Na konferenci so sodelovali predstavniki iz Avstrije, Češke, Slovaške, Madžarske, Hrvaške, Slovenije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Kosova ter drugi posebni gostje. Udeležence sta v uvodu nagovorila državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Uroš Lampret in izvršna direktorica Centra za izobraževanje in usposabljanje za sodelovanje v mirovniških operacijah in misijah Katja Geršak. Državni sekretar Lampret je v svojem nagovoru izrazil zadovoljstvo, da jim je v okviru programa slovenskega predsedovanja Pobudi za obrambno sodelovanje držav Srednje Evrope kljub oteženim razmeram zaradi epidemije uspelo pripraviti konferenco. Izpostavil je, da se na ministrstvu zavedajo, da je enakopravnost temeljna človekova pravica, ki se kaže v sprejemanju razlik med spoloma, z enakopravnostjo oseb ne glede na spol, socialno-ekonomski ali drugi status ter s preprečevanjem nasilja in odpravljanjem vseh oblik spolne diskriminacije. Direktorica Urada Združenih narodov za ženske v Ženevi Christine Löw je kot osrednja govornica izpostavila mejnike in težave zadnjih let. Poudarila je pomen enakopravnega sodelovanja žensk pri vzpostavljanju in ohranjanju miru ter opozorila, da si morajo Združeni narodi še naprej prizadevati za polno, enakovredno in smiselno udeležbo žensk ter to zahtevati v vseh medijskih skupinah, političnih tranzicijah in mirovniških procesih, ki jih ženske vodijo oziroma pri katerih sodelujejo pri vodenju.

VOJAŠKI POKLIC NI SAMO MOŠKI POKLIC

Na konferenci so države udeleženke poudarile povečanje deleža žensk v svojih vojskah, prav tako tudi povečan delež sodelovanja žensk v mednarodnih operacijah in na misijah. Države so v preteklih letih učinkovito vzpostavile pravne okvire za uveljavitev resolucije št. 1325 in sprejele druge strateške dokumente v povezavi s pravicami žensk. Ob tem je voditeljica in moderatorka konference mag. Vanja Svetec Leaney iz Direktorata za obrambno politiko MO poudarila, da so prizadevanja za uveljavitev resolucije in Pekinške deklaracije o enakosti spolov pomembna, vendar bi morala biti po 20 letih usmerjena bolj k doseganju rezultatov. Za povečanje deleža žensk v vojski je treba izboljšati splošno zavedanje, da vojaški poklic ni izključno moški poklic in da ga lahko prav tako profesionalno ter uspešno opravljajo ženske, saj lahko v lokalnih okoljih ali na kriznih območjih predstavljajo dodano vrednost pri stiku z določenimi deli prebivalstva.

DELEŽ PRIPADNIC V STRUKTURI SLOVENSKE VOJSKE JE 16,5-ODSTOTEN

Ministrstvo za obrambo in Slovenska vojska namenjata posebno pozornost vključevanju žensk in enakopravnosti spolov. Na konferenci so bili predstavljeni nacionalni in mednarodni dokumenti, iz katerih izhajajo zaveze Republike Slovenije o enakopravnosti spolov. S sprejetjem in izvajanjem deklaracij ter strategij o obrambi, varnosti in zunanjih zadevah, zlasti z mednarodnim razvojnim sodelovanjem in humanitarno pomočjo ter s

sodelovanjem v mednarodnih operacijah in na misijah, je Slovenija postavila trdne temelje za celovito izvajanje Agende za ženske, mir in varnost ter vzpostavila širši družbeni pristop doma in na kriznih območjih v tujini. Leta 2015 je bila na Generalštabu Slovenske vojske prvič imenovana svetovalka za vidik spola. To mesto je takrat zasedla podpolkovnica dr. Suzana Tkavc. Leto dni pozneje so bili imenovani svetovalci za vidik spola na operativni in taktični ravni. Z vključevanjem vidika spola v procese dela in izvajanje nalog doma ter v tujini v Slovenski vojski uresničujejo Agendo o ženskah, miru in varnosti ter dosegajo večjo operativno učinkovitost vojaških operacij. Svetovalka za pravne zadeve in za vidik spola višja vojaška uslužbenka XII. razreda Katja Vurcer Staže, ki je na konferenci predstavila dosežke Slovenske vojske in obrambnega resorja na tem področju, je povedala, da je položaj žensk v Slovenski vojski dobro urejen. Zaposlovanje poteka pod enakimi pogoji. Pri poznejših fizičnih preizkusih in pri oceni gibalnih sposobnosti se upošteva vidik spola. Delež pripadnic v Slovenski vojski je letos znašal 16,5 odstotka, delež pripadnic SV v mednarodnih operacijah in na misijah pa je bil lani 10,3 odstotka. Ženske v Slovenski vojski zasedajo različne vodstvene položaje na funkcionalnih področjih ter poveljujejo taktičnim enotam in tudi slovenskim kontingentom v tujini. Vlada Republike Slovenije je leta 2018 imenovala načelnico Generalštaba Slovenske vojske, ki je postala prva ženska v zavezništvu na tako visokem položaju. Vendar za ženske pot napredovanja do višjih položajev ni preprosta. Katja Vurcer Staže, ki je tudi namestnica nacionalne predstavnice v Natovem odboru za vidik spola, je pojasnila, da je delež žensk v oboroženih silah zadovoljiv, vendar na višjih položajih strmo pada. Ne dosega več 16,5 odstotka, temveč samo še polovico. Žensk v vojaški strukturi se še zmeraj drži stigma, da položajev ne zasedajo zaradi svojih izjemnih sposobnosti, čeprav so pri opravljanju svojega poslanstva pogosto nadpovprečno prodorne.

NA MINISTRSTVU ZA OBRAMBO SO V PRIPRAVI NADALJNJE DEJAVNOSTI

Konferenca je bila odlična priložnost za pregled in premislek o izvajanju dejavnosti agende ter drugih dejavnosti, ki so bile izvedene na tem področju v zadnjih letih. Generalni direktor Direktorata za obrambno politiko MO mag. Uroš Zorko je v imenu organizatorja izrazil zadovoljstvo, da jim je s skupnimi močmi uspelo ob zaostrenih pogojih zaradi covid-19 organizirati, po mnenju udeležencev, uspešno mednarodno regionalno konferenco o ženskah, varnosti in miru. Izmenjana stališča glede vključevanja vidika spola v obrambne sisteme in izkušnje z mednarodnih misij in iz operacij ter predstavljene

primere dobrih praks bodo uporabili pri pripravi osnutka Resolucije o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških do leta 2030. V imenu direktorata se je zahvalil vsem sodelujočim iz Slovenske vojske, z Ministrstva za obrambo in iz Centra za izobraževanje in usposabljanje za sodelovanje v mirovniških operacijah in misijah za odlično organizacijsko, vsebinsko zasnovano ter tehnično izvedbo konference. Zlasti ga veseli visoka udeležba predstavnikov iz držav Zahodnega Balkana, tudi zaradi priprave na predsedovanje Slovenije Svetu EU. Med slovenskim predsedovanjem Svetu EU bo namreč Ministrstvo za obrambo posebno pozornost namenilo prav tej regiji, s čimer bo dodatno podprlo prizadevanja teh držav na poti do polnopravnega članstva v Evropski uniji. Čeprav je bilo glede enakopravnega obravnavanja spolov že veliko doseženega, to še ni razlog, da bi temu področju v prihodnosti namenili manj pozornosti. Tudi Lavra Bastarda, koordinatorica za enake možnosti žensk in moških na Ministrstvu za obrambo, je poudarila, da sta bili izvedba tečaja in konferenca dobra mednarodna in medresorska platforma za konsolidacijo pred pripravo nove resolucije, ki vsebuje številne določbe oziroma področja in naloge, katerih nosilca bosta Ministrstvo za obrambo in Slovenska vojska. Ocenjuje, da bo glede na sprejete dokumente v Organizaciji združenih narodov, Natu in Evropski uniji, ki so bili letos obravnavani na visoki ravni, tudi v Slovenski vojski ter širše v obrambnem resorju v prihodnosti treba temu področju nameniti še več pozornosti. Tako bo treba izvesti veliko dejavnosti in nalog v različnih formatih, poseben pomen pa bo to področje imelo med predsedovanjem Slovenije Svetu EU v drugi polovici prihodnjega leta. Kot je povedala, pričakujejo številne zahteve regionalnih in mednarodnih organizacij ter tudi medresorske zahteve za pripravo vsebinskih prispevkov in aktivno sodelovanje na regionalnih ter mednarodnih dogodkih s področja žensk, miru in varnosti. Če želimo biti kos vsem tem izzivom, sta strokovnost in dobro sodelovanje znotraj sistema najpomembnejša, zato upa, da bomo z imenovanjem novega svetovalca za vidik spola v Slovenski vojski tudi v prihodnosti omogočili učinkovito delovanje ministrstva na tem širokem in zahtevnem področju.

MORNARIŠKO BREZPILOTNO LETALO GALEB

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO OneDrone

Štiri slovenska visokotehnološka podjetja so z Ministrstvom za obrambo razvila brezpilotno letalo za potrebe slovenske mornarice. Novembra so ga predstavili pripadnikom Slovenske vojske. Tako imenovani Galeb je sposoben vzletati in pristajati na večnamenski ladji Slovenske vojske Triglav ter zagotavljati kakovostno sliko v živo in podatke o opazovanem objektu z oddaljenosti do 30 kilometrov, hkrati pa je odporen na vremenske vplive in morsko vodo. Letalo Galeb bo v testno uporabo predano Slovenski vojski, ki bo zagotovila nepogrešljive povratne informacije, nujne za nadaljnji razvoj.

SLOVENSKA VOJSKA VLAGA V RAZVOJ NOVIH TEHNOLOGIJ IN PODPIRA DOMAČO INDUSTRIJO

Razvojnega projekta, ki se je začel pred dvema letoma, so se ob podpori Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske lotili ponudnik brezpilotnih sistemov OneDrone, proizvajalec letal ElevonX, proizvajalec sistema dnevno-nočnih kamer Atmolab ter razvijalec programske

Letalnik lahko leti tri ure.

opreme Mil Sistemika. »To je slovenski projekt. Prednost tega brezpilotnega letala je, da ga lahko zaradi svoje programske opreme prilagajamo potrebam uporabnika in mu dodamo katero koli funkcijo,« je povedal Janez Nebec, predstavnik podjetja OneDrone. To je v začetku novembra izvedlo testne lete na strelišču Slovenske vojske na Baču. Podpolkovnik Tomaž Oblak z Generalštaba Slovenske vojske in član začasne skupine za razvoj brezpilotnih letalskih sistemov je pojasnil, da Slovenska vojska za opravljanje nalog svojega poslanstva vlaga v razvoj novih tehnologij in pri tem podpira domačo industrijo. Tokratni projekt pomeni izboljšavo na področju brezpilotnih letalnikov. Slovenska vojska ima v uporabi že brezpilotne sisteme Belin slovenskega podjetja C-Astral, brezpilotni letalni sistem Galeb pa že uporablja nove tehnologije. »Gre za način vertikalnega vzletanja in pristajanja, ki pred leti

še ni bil razvit. Naša zahteva je bila, da letalnik podpira delovanje večnamenske ladje Triglav,« je poudaril podpolkovnik Oblak. Dodal je, da lahko novi brezpilotni sistem opravlja izvidniške naloge ter omogoča ladji, da iz zraka nadzira razmere okoli sebe tudi zunaj vidnega polja.

ŠTEVILNE NAPREDNE FUNKCIJE

Posebnost brezpilotnega sistema Galeb, nekakšnega hibrida med letalom in multikopterjem, je v njegovi tako imenovani zasnovi VTOL, ki omogoča vertikalno vzletanje in pristajanje. »Ne potrebujemo več ne katapulte, ki je težak, ne pada pri pristajanju in tako se znebimo vpliva dodatne opreme ter vetra. Tak model brezpilotnikov se vedno bolj uveljavlja in prepričan sem, da bo v prihodnosti prevladoval zaradi preprostosti uporabe,« je pojasnil Nebec. Radijska povezava, ki deluje na kodiranih Natovih

Brezpilotni sistem Galeb je hibrid med letalom in multikopterjem. Omogoča vertikalno vzletanje in pristajanje.

frekvencah, ima največji domet 30 kilometrov, ob čemer še zagotavlja stabilen prenos videa visoke ločljivosti in telemetrijskih podatkov ter ukazov za upravljanje sistema. Sliko in podatke iz brezpilotnika je mogoče spremljati na več sprejemnikih na tleh, tako v poveljstvu, bojnih vozilih ali na terenu, če gre za kontrolorje združenega ognja. Povezavo pa lahko zemeljske enote uporabljajo tudi za glasovno komunikacijo. Galeba odlikuje tudi dvoosni sistem dnevno-nočne kamere z merilnikom razdalje. Kamera visoke ločljivosti ima 30-kratno optično povečavo, z laserskim daljinomerom pa je mogoče določati koordinate tarče. Posebnost je, da je kamera na uvlačljivem nosilcu, zato se lahko pri vzletu in pristanku pospravi v trup in tako dodatno zaščiti. »Odlika te kamere je, da se lahko takoj po vzletu samodejno obrne proti koordinati zanimanja, upravljavec pa samo prilagodi pot letalnika. Drugače je, če ima letalnik standardno uporabo, s katero lahko letalo samo kroži okoli neke točke, kamera pa je usmerjena vanjo in snema. Poleg tega laserski daljinomer natančno določi koordinate cilja, kar se lahko uporabi za usmerjanje ognja. Prav tako lahko brezpilotno letalo avtomatsko sledi objektom,« je večuporabnost sistema opisal Nebec.

BREZPILOTNI SISTEM ZASNOVAN ZA POTREBE SLOVENSKE MORNARICE

Brezpilotni letalski sistem Galeb je bil zasnovan za potrebe slovenske mornarice, zato je bila ena izmed zahtev tudi odpornost na slano vodo, saj lahko letalnik pade v morje. Vsi izpostavljeni zunanji sestavni deli so zato posebej odporni na morsko vodo in kemikalije, kamera pa je uvlačljiva in bi prestala tudi vdor vode. »Ob padcu letala v morje bi se na njem opravila nujna vzdrževalna dela po priročniku in potem bi bilo spet pripravljeno za polet,« je zatrdil Nebec in dodal, da je projekt končan ter predan v testno uporabo Slovenski vojski. Ob tem je poudaril, da bodo poskusili osvojiti tudi druge trge. Podpolkovnik Tomaž Oblak pa je ob koncu izpostavil, da projekt predstavlja uspeh slovenske tehnologije. Če bo Galeb izpolnil pričakovanja, ga bodo v prihodnosti uporabljali tudi v Slovenski vojski.

➤ Višji štabni vodnik Rajh je glavni podčastnik Rodovskega bataljona 72. brigade v Murski Soboti.

⏪ Delo na misiji v Afganistanu je potekalo med zaostrenimi varnostnimi razmerami.

S SVOJO ŠOLO ŽELI OTROKE NAVDUŠITI NAD ŠPORTOM

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO osebni arhiv višjega štabnega vodnika Damjana Rajha

Višji štabni vodnik Damjan Rajh iz Ormoža je glavni podčastnik Rodovskega bataljona 72. brigade Slovenske vojske. Uniformo je oblekel takoj po končanem služenju vojaškega roka, na katerem je pokazal svoje voditeljske sposobnosti. Od otroštva se je preizkušal v različnih športih, več let igral za Nogometni klub Ormož, zdaj pa ljubezen do gibanja prenaša na najmlajše. Že četrto sezono vodi treninge v svoji Športni šoli Dada, ki jo je ustanovil, da bi otrokom v domačem kraju omogočil kakovosten gibalni razvoj in jim privzgojil športne vrednote.

Višji štabni vodnik Damjan Rajh se je rodil in odraščal v Ormožu. Končal je ptujsko srednjo elektrotehniško šolo in se kot nabornik prvič srečal z vojaškim poklicem. Že takrat je pokazal svoje voditeljske odlike, ki jih je dokazoval tudi na nogometnem igrišču kot kapetan Nogometnega kluba Ormož. Med obveznim služenjem vojaškega roka je postal desetnik in vodil oddelek ter se nato odločil, da sprejme ponudbo za zaposlitev v Slovenski vojski. »To je bila ena najboljših odločitev v mojem življenju,« je priznal Ormožan, ki je najprej postal specialist za radijske zveze, šolanje pa je kmalu nadaljeval v Šoli za podčastnike. V Slovenski vojski je opravljal najrazličnejše naloge, od poveljnika oddelka do četnega podčastnika, največ let kot pripadnik nekdanje Enote za komunikacijske in informacijske sisteme Bataljona za zveze, nato pa kot podčastnik Čete za zveze 72. brigade. Ob opravljanju vojaškega poklica je doštudiral na Fakulteti za logistiko in postal inženir logistike. Zdaj je že leto dni prvi podčastnik Rodovskega bataljona 72. brigade v vojašnici v Murski Soboti, vendar veliko dni preživi v enotah po vsej Sloveniji in je zato pogosto na poti. O svoji podčastniški vlogi je poudaril, da je pomembno, da se opravijo zadane naloge in uresničijo poveljnikove namere, ob tem pa je treba imeti občutek za delo z ljudmi. »Dober voditelj je vzor svojim podrejenim, imeti mora veliko znanja in se nenehno učiti, od drugih pa pričakovati, kar zahteva od sebe. Samo tako si lahko namreč pridobi spoštovanje,« je pojasnil. Mednarodne izkušnje na svoji poklicni poti je pridobil na misijah v Afganistanu leta 2009 in na Kosovu v silah Kforja leta

2015. V Afganistanu je opravljal častniško funkcijo in bil zadolžen za organizacijo varovanja ter spremstva visokih gostov, med drugim tudi znanega ameriškega diplomata Richarda Holbrooka. Delo na misiji v Afganistanu je potekalo v času velikih napetosti, vendar zaradi te izkušnje ceni vsako malenkost, ki jo imamo v Sloveniji. Tudi na misiji na Kosovu se je veliko naučil, kar mu je še posebej koristilo med obvladovanjem migrantskega vala v Sloveniji leta 2015. »Vsaka misija se razlikuje, tudi naloge so različne, treba pa je razumeti, zakaj si tam. To je prvi pogoj za dobro delo.« Višji štabni vodnik je v Slovenski vojski zaposlen 18. leto. Ob tem je poudaril pomen podpore domačih. Je poročen in oče treh hčera. »Zaradi vojaškega poklica sem veliko odsoten, zato je še toliko pomembneje, da so doma razmere urejene in me najbližji podpirajo. Samo tako lahko svoje naloge opravljam kakovostno, posledično pa tudi varneje,« je pojasnil.

V četrty sezoni Športno šolo Dada obiskuje 68 otrok. ➤

ŠPORT GA SPREMLJA OD OTROŠTVA

Med odraščanjem svojih hčera je pogrešal več možnosti za organizirano športno vadbo v domačem kraju, zato se je odločil, da ustanovi Športno šolo Dada. S športom je povezan že od otroštva, ko se je preizkušal v borilnih športih in nogometu. Zadnjega je zaradi poškodb opustil. Danes še največ časa preživi na kolesu. Opravil je tudi tečaj za kondicijskega trenerja II. stopnje in pri kondicijskih pripravah pomaga v mlajših selekcijah Rokometnega kluba Jeruzalem Ormož. Vodi tudi vse športne ure v svoji šoli, kar mu vzame veliko prostega časa. Športna šola Dada je namenjena otrokom od tretjega do enajstega leta, poteka od septembra do junija, obsega pa najrazličnejše oblike športnih prvin, od atletike do plezanja in iger z žogo. V četrty sezoni jo obiskuje že 68 otrok. »Želel sem narediti nekaj koristnega za svoj kraj in sokrajane. Šolo vodim na profesionalen način, saj je gibanje zelo pomembno za otrokov razvoj. Starši in otroci so zadovoljni, jaz pa se trudim, da niti en trening ni enak prejšnjemu,« je razložil. Pri vadbah mu pomaga še kolegica Nataša in žena Mateja, ki se tudi športno izobražujeta. Zaradi epidemije novega koronavirusa se je vadba preselila na splet, s čimer želi višji štabni vodnik Damjan Rajh predvsem ohraniti stike z otroki in mogoče koga spodbuditi k več gibanju tudi v sedanjih omejenih razmerah. »Opažam, da včasih s pomočjo otrok k aktivnejšemu življenju spodbudimo tudi starše, pa čeprav to pomeni, da gredo le večkrat na sprehod,« je povedal podčastnik. Zanj je namen športne šole tudi oblikovanje vrednot, ki so pomembne za življenje, kot so tovarištvo, trud in potrpežljivost, da se ne predaš pred prvo oviro. Tudi sebi še vedno rad postavi športne izzive, predvsem kolesarske. Pred leti mu je uspelo prekosariti pot ob reki Muri, od izvira do izliva, s prijatelji pa je prevozil tudi Slovenijo. »Take načrte začnem kovati pred koncem leta, vendar jih raje zadržim zase, saj sem razočaran, če mi jih ne uspe uresničiti,« je na vprašanje, kaj si je zadal za leto 2021, z nasmehom odgovoril bataljonski podčastnik. Ob tem je povedal, da si želi v poklicnem življenju uresničiti še veliko ciljev in da bo z veseljem sprejel vse izzive, pri katerih bo lahko uporabil svoje znanje in izkušnje. Prav tako ima še veliko načrtov in zamisli, kako razvijati svojo športno šolo ter najmlajše spodbujati k aktivnemu in zdravemu načinu življenja.

KAJ SE LAHKO NAUČIMO IZ VOJNE V GORSKEM KARABAHU?

BESEDILO brigadir dr. Branimir Furlan
FOTO Bruno Toič in Marko Pišlar

Eden izmed večjih izzivov, s katerimi se spoprijemajo politični in vojaški stratezi pri opredeljevanju varnostnih in obrambnih politik ter strategij, je vprašanje značilnosti prihodnjih vojne in vojskovanja. Razumevanje prihodnjega vojskovanja neposredno vpliva na opredelitev prihodnjih vloge in nalog vojske ter z njimi povezanih zmogljivosti. Danes načrtujemo razvoj vojske za prihodnje dolgoročno obdobje, zato moramo oceniti, kako bo ta podpirala nacionalne interese, in sicer kako se bo vojskovala in kako se bo vojskoval tisti, ki bo njene interese ogrožal.

V okolju prevlade sodobne strateške misli, ki je pod vplivom novih groženj, na primer hibridnih, asimetričnega vojskovanja nedržavnih udeležencev in poudarjanja spremenjene vloge oboroženih sil, kot so na primer zagotavljanje notranje varnosti ter mirovna prizadevanja, je konvencionalno vojskovanje potisnjeno v ozadje in se zdi stvar preteklosti. V sodobnem času smo ga lahko v tradicionalnem smislu opazovali v letih 1991 in 2003 v vojnah med Irakom in ZDA ter v vojnah

ob razpadu Jugoslavije v devetdesetih letih. V večini drugih konfliktov ga lahko prepoznamo kot manjši del množice različnih načinov delovanja oboroženih sestavov, ki jih uvrščamo v sklop asimetričnega in hibridnega vojskovanja, vojskovanja četrte generacije ali katerega drugega pojmovanja nekonvencionalnega vojskovanja moderne dobe. Zato se je postavljalo vprašanje, ali v prihodnosti sploh še bo vojskovanje, v katerem bo konvencionalno prevladujoče.

Preoblikovanje konvencionalnega spopada oziroma njegovo oplemenitenje z različnimi načini vojaškega in nevojaškega delovanja smo lahko spremljali ob koncu prejšnjega in začetku tega stoletja na vojskovališčih v Iraku in Afganistanu. Po desetih letih od zadnjega večjega konvencionalnega spopada v Iraku, ko so bile razprave o prihodnjih konvencionalnih silah še posebej razgrete in so bila tudi v javnosti vidna razhajanja med političnimi ter vojaškimi krogi o pomembnosti močnih konvencionalnih sil, se je ponovno spremenil odnos do konvencionalnega vojskovanja in njemu ustreznih vojaških zmogljivosti. Za to je zaslužna predvsem Rusija, ki je z vlaganji v oborožene sile in z njihovo posodobitvijo, obsežnimi prikazi vojaške moči ter vojaškim vključevanjem v Gruziji, Ukrajini in Siriji povzročila nelagodje ter strateško prebujanje Nata in predvsem njegove najmočnejše članice. Članice Nata so se odzvale in se zavzele, da bodo okrepile konvencionalne zmogljivosti. To je pomenilo, da se bo povečala teža konvencionalnih sil, kot je ponovna veljava oklepni, artilerijskih in drugih klasičnih bojnih zmogljivosti, ki so bile zastavljene v času optimizma, da se bodo konflikti dogajali zunaj

evro-atlantskega prostora ter da bo šlo večinoma za operacije v podporo miru oziroma posredovanja na kriznih žariščih in pretežno za operacije nizke intenzivnosti.

Čeprav je izhajala potreba po ponovni okrepitvi konvencionalnih sil zaveznitstva predvsem iz krepitve odvračalne drže ter s tem preprečevanja klasičnega simetričnega konvencionalnega vojskovanja na evropskih tleh večjega obsega, so nekateri spopadi pokazali, da konvencionalno vojskovanje ni preteklost, temveč sestavni del nekonvencionalnega, asimetričnega in hibridnega vojskovanja. To pomeni, da se bodo lahko tudi v okoliščinah prevladujoče asimetrije dogajali konvencionalni spopadi manjšega obsega, za kar bodo nujne ustrezne konvencionalne zmogljivosti. Spopadi med ukrajinskimi silami in uporniki, ki jih je sponzorirala Rusija med letoma 2014 in 2016, ter boj koalicije držav proti tako imenovani Islamski državi v Siriji in Iraku v letih 2018 in 2019 poudarjajo potrebo po konvencionalnih silah, ki imajo pomembno, včasih morda odločujočo, vlogo tudi v asimetričnem ali hibridnem vojskovanju za končen uspeh napadalca ali branilca.

Da konvencionalno vojskovanje še ni preteklost, je bilo najočitnejše ob napadu Azerbajdžana na Armenijo. Očitno tudi ni preteklost omenjena vojna s tradicionalnim namenom zasedbe in priključitve ozemlja oziroma ostajajo ozemeljski spori verjetno ena izmed glavnih okoliščin, da se bodo tudi v prihodnosti dogajali klasični konvencionalni meddržavni oboroženi spopadi. Vendar pa bo konvencionalno vojskovanje doživelo korenite spremembe, kar poudarjata Gady in Stronell, ki sta med tistimi, ki so analizirali zadnjo vojno

v regiji Gorski Karabah. Sprašujeta se, ali ni to morda zgled prihodnje konvencionalne vojne. Pri tem opozarjata, da je imela ta vojna, tako kot v drugih primerih, nekatere enkratne posebnosti, ki otežujejo oblikovanje univerzalnih sklepov, ter da obstaja tveganje oblikovanja napačnih sklepov, še zlasti v pogledu prihodnjega vojskovanja visoke intenzivnosti velesil. Izpostavljata trajno lekcijo, da bodo vedno dobro izurjene in vzdrževane vojske premagale vojske s slabo disciplino, ne glede na to, kako vrhunsko tehniko imajo zadnje na voljo. Med glavnimi ugotovitvami je, da bo v prihodnji vojni še vedno najpomembnejši človek, in sicer kot upravljaec bojnih sistemov (angl. human operator). Vojske, ki bodo znale združiti sedanje starejše bojne sisteme z novimi tehnologijami, bodo tako imele prednost na vojskovališču.

Prepoznala sta sedem glavnih naučenih lekcij. Ne glede na slabe izkušnje uporabe oklepni vozil na armenski strani oklepna sredstva, vključujoč tanke, ostajajo nepogrešljiv del manevrskega vojskovanja in zagotavljanja neposredne ognjene podpore pehoti v napadu. Vojna ni dokazala, da so zaradi brezpilotnih letal bojna vozila izrinjena s sodobnega vojskovališča. Več žrtev je bilo med tistimi, ki so bili zunaj oklepa, bodisi na fiksni položajih bodisi na poveljniških mestih, kot med tistimi v oklepu. Z brezpilotnimi letali in lahko pehoto ni mogoče dlje časa braniti zemljišča. Se pa da z brezpilotnimi sistemi sistematično nevtralizirati nasprotnikovo zračno obrambo, seveda ob učinkovitih sistemih za opazovanje in pridobivanje podatkov o cilju. Brezpilotna letala lahko uničujejo nasprotnikove bojne zmogljivosti, vendar so »potrošno blago« in zahtevajo številčnost ter velike zaloge streliva, zato je dolgoročno težko zagotavljati vzdržljivost takih operacij. Avtorja sta ugotovila, da so nujne nekinetične zmogljivosti za delovanje z razdalje za obrambo pred kinetičnimi in nekinetičnimi napadi, kot so na primer sredstva za elektronsko bojevanje. Pomembno je nevtralizirati sovražnikova sredstva za elektronsko bojevanje, kar med drugim zagotavlja relativno svobodo uporabe nizkoletečih brezpilotnih letal. Avtorja še navajata, da so nujni novi postopki in doktrine glede povezovanja in sodelovanja v boju starih bojnih platform z novo

tehnologijo, kot je na primer povezovanje tankov, sredstev za elektronsko bojevanje, sodobnih opazovalnih sistemov in brezpilotnih letal v učinkovito celoto. To se nanaša tudi na povezovanje obrambnih in ofenzivnih delovanj v kibernetnem prostoru ter izvajanje informacijskega vojskovanja. Po njihovi ugotovitvah je združeno bojevanje rodov še vedno najpomembnejše za uspeh v sodobnem vojskovanju. Kjer te sposobnosti ni, hitro nastane praznina v nasprotnikovi razporeditvi, ki se jo da izkoristiti. Poleg tega ugotavljata, da intenzivna uporaba bojnih sistemov zahteva sisteme, ki se lažje vzdržujejo, in prilagoditev logistične doktrine ter postopkov. Dobra usposobljenost enot, ob uporabi koncepta poveljevanja s poslanstvom, ki omogoča taktično prilagodljivost, zmanjša trošenje in izgubo sil. Kot zadnje pa ugotavljata, da človek ostaja glavni dejavnik, zato je treba vlagati v usposabljanje združenega bojevanja na taktični ravni, to pa naj bo čim bolj podobno realističnim razmeram.

Slaba taktična usposobljenost je bila med drugim glavni vzrok za velike izgube tankov.

Podobno ugotavlja Gressel, ki prepoznava nemoč sistemov za zračno obrambo proti brezpilotnim letalom in uspešnost uporabe artilerijskega ognja za uničenje sovražnih enot ob podpori opazovanja z brezpilotniki, kar lahko prinese odločilno prednost v spopadu. Poudarja pomen delovanja po rezervnih silah, še preden so vključene v boj, s čimer je mogoče preprečiti okrepitev sil, razpad vojske zaradi niza izgubljenih bojev in drugo. Meni tudi, da bi večina vojsk manjših držav Evropske unije končala enako, kot je armenska. Glede bistvenosti konvencionalnega vojskovanja bi lahko sklenili, da bo postalo pomembna vrsta vojskovanja tudi v prihodnosti, zato ga ne moremo izključiti iz nobene enačbe prihodnjega vojaškega konflikta oziroma vojne. Verjetno ne bo prevladujoča vrsta vojskovanja in bo ena izmed modalitet znotraj drugih nekonvencionalnih vrst vojskovanja. S stališča vojaških strategov bodo tako vojaške strategije še naprej opredeljevale razvoj konvencionalnih zmogljivosti kot neločljivega dela prihodnjih oboroženih sil ter uporabe konvencionalnega vojskovanja v okviru drugih vrst vojskovanja za doseganje vojaških ciljev, vojaški poveljniki pa morajo začeti usposabljati svoje sestave za izvajanje konvencionalnega vojskovanja.

Čas bo pokazal, kako blizu ali daleč je bila vojna med Azerbajdžanom in Armenijo prihodnji vojni, v kateri se lahko jutri znajdejo tudi naši vojaki. Vsekakor je bila vojna dobrodošla za okrepitev strateške misli v Sloveniji, še zlasti med oblikovanjem vojaške strategije, ki so se je lotili na Generalštabu Slovenske vojske, ter ob poplavi demagoških in populističnih izjav o nujni opremlitvi za Slovensko vojsko. Naša vojska bo zagotovo sodelovala v katerem

izmed prihodnjih oboroženih konfliktov, najverjetneje zunaj nacionalnega ozemlja, vprašanje je samo, kje in kdaj. Razen če bi se korenito spremenila zunanje politična usmeritev Slovenije in bi se spremenil tudi eden izmed nacionalnih interesov, ki je povezan s krepitvijo mednarodnega miru in varnosti, ter Slovenija v prihodnosti ne bi želela nositi nobenih bremen in tveganj za zagotavljanje skupnega miru in preprečevanje konfliktov v svetu.

Da sodobne konvencionalne zmogljivosti prispevajo tudi k obrambi države, je včasih absurdno, vendar je to treba poudarjati v državi, ki se je ohranila, ker smo zmagali v oboroženem spopadu. Lahko verjamemo, da smo zadnja generacija Slovencev, ki je doživela vojaški spopad, in da nas čaka tisoč let napredka, miru in blaginje, vendar nas zgodovinska, antropološka in druga spoznanja učijo, da se žal na to ni mogoče zanašati. Lahko se strinjamo, da so podnebne spremembe morda največja grožnja človeštvu, vendar zato ne smemo zanemarjati vojaškega instrumenta, ki ga ima na voljo država. Nasprotno, podnebne spremembe bodo lahko povzročile migracije človeštva, etične in meddržavne spopade, odkrit boj za prostor, na katerem bo mogoče bolje živeti, ter s tem potrebo po obrambi tega prostora.

Če se determinante nacionalne varnosti ne spremenijo, je odlašanje posodabljanja Slovenske vojske neodgovorno in celo škodljivo naklepno dejanje. Ne glede na to, ali se strinjamo o prihodnjem vojskovanju, je dejstvo, da bo to še vedno nasilno človekovo dejanje, smrt nasprotnika pa bo žal še vedno eden izmed glavnih ciljev. Zato na primer dilema o oklepu ne bi smela biti politična. Oklep je standard in tisto, kar se zagotavlja vojaku za njegovo zaščito v premiku. Verjetno nihče ne pričakuje, da se vojaki prevažajo pod ponjavo na klopeh tovornjaka, kar se je dogajalo v vojski nekdanje skupne države.

Pametni se učijo iz izkušenj drugih. V tem pogledu je vojna v Gorskem Karabahu dober zgled, na kaj je treba biti pripravljen in kakšne zmogljivosti je dobro razviti. Predvsem pa je zgled inovativnosti v uporabi vojaške strateške, operativne in taktične veščine. Tiste inovativnosti, ki jo že nekaj časa pogrešamo v vojaški miselnosti in je nismo mogli prepoznati v Beli

Pametni se učijo iz izkušenj drugih. V tem pogledu je vojna v Gorskem Karabahu dober zgled, na kaj je treba biti pripravljen in kakšne zmogljivosti je dobro razviti.

knjigi o obrambi. Dolgoletno oklepanje številke o obsegu in strukturi Slovenske vojske ter koncepta strateške vojaške rezerve kaže, da, če parafraziram obrambne priprave leta 1991, potrebujemo nov »Premik 2021«, ki bo prikazal po Clausewitzu svobodnega duha in kreativnost, ki naj bi krasila vojaško organizacijo. V tem pogledu je Gorski Karabah dober opomin. Ni glavna številčnost, temveč so pomembne temeljne vojaške lastnosti, kot so red, disciplina, usposobljenost, morala, povezanost različnih starih in novih bojnih sistemov na tleh in v zraku v učinkovito celoto, združeno bojevanje rodov na taktični ravni ter predvsem iznajdljivost in kreativnost posameznikov, ki poveljujejo enotam ali upravljajo bojne sisteme. Nujni so informacijska prevlada, hitrejši proces odločanja, zgodnejše odkrivanje položajev nasprotnika, motenje delovanja sovražnih sistemov, torej vse, kar zagotavlja, da bo naša vojska prekoslila sovražnika v učinkovitosti, in ne iskanje možnosti, da se z njim številčno poravnava. Zato je treba končno zagotoviti temeljno zaščito, ki vključuje tudi oklep, ter strokovno in politično debato usmeriti v iskanje zmogljivosti, ki bodo po eni strani zagotovile sposobnost obrambe pred brezpilotnimi letali, prihodnjimi avtonomnimi sistemi, podprtimi z umetno inteligenco, kibernetnimi napadi, informacijskim vojskovanjem in udari z razdalje, na drugi strani pa bodo zagotovile razvoj zmogljivosti, ki bodo povzročile izgube na sovražni strani zunaj neposrednega stika. Ne gre za to, koliko čet bomo imeli, temveč za to, koliko sovražnih čet bo naša četa odstranila z bojišča in kolikšna je verjetnost, da bo naš vojak preživel v spopadu.

VIRI IN LITERATURA

- Gady, F.-S., in Stronell, A., 2020. What the Nagorno-Karabakh Conflict Revealed About Future Warfighting. <https://www.worldpoliticsreview.com/articles/29229/what-the-nagorno-karabakh-conflict-revealed-about-future-warfighting>, 20. november 2020.
- Gressel, G., 2020. Military lessons from Nagorno-Karabakh: Reason for Europe to worry. <https://ecfr.eu/article/military-lessons-from-nagorno-karabakh-reason-for-europe-to-worry/>, 28. november 2020.

SREČA JE POSLEDICA, IN NE CILJ

BESEDILO VU IX. r. Janina Žiberna,
VVU za psihološko dejavnost
Logistične brigade
FOTO Bruno Toič

Nemirno se premetavamo v postelji, medtem ko se nam pred očmi vrtijo nepovezane podobe in zgodbe, ki v nas vzbujajo tesnobo. Končno zazvoni budilka. Predramimo se, odpremo oči in preverimo, če smo res doma, v svoji postelji. Nato pa, kot bi se zaleteli v zid, udari misel: »Je vse to res? Ni bila samo mora?« Vsak izmed nas je verjetno že kdaj legel v posteljo v upanju, da se bo zjutraj zbudil v drugačno resničnost. Ob hitrem širjenju covida-19 smo se čez noč zbudili v resničnost socialne odmaknjenosti, nošenja mask, omejitev gibanja, zaprtja šol in vrtcev ter z občutkom negotovosti, kaj nas čaka. Kakšne bodo posledice in kako bo videti svet po tej krizi? Bo še kdaj tako, kot je bilo? Za človeka so že manjše spremembe stresne in lahko sprožijo nezadovoljstvo, strah, obup, jezo, paniko, vse do izrazite stiske. V prispevku je govor o tem, kar vsi želimo imeti in za kar se zdi, da nam trenutno manjka: o sreči in o tem, kdaj jo bomo (spet) začutili.

KDO JE MOJE (NE)SREČE KOVAČ?

Kadar govorimo o zadovoljstvu, sreči, strahu ali tesnobi, govorimo o čustvih. Vsa čustva imajo svoj smisel, ne glede na to, ali so prijetna ali neprijetna, saj usmerjajo naše vedenje. Na primer, če primemo za skalo in pred seboj zagledamo kačo. Instinktivno se umaknemo. Strah sproži odziv, še preden zavestno premislimo, da je to kača, katera kača je in ali je nevarna. Čustva povezujemo predvsem z limbičnim delom možganov, prepletom različnih nevronske mreže. Ta je strukturno in funkcionalno povezan z možganskim deblom ter možgansko skorjo. Limbični del možganov na podlagi prejetih dražljajev iz možganskega debla, brez našega voljnega usmerjanja, aktivira oziroma deaktivira telesne procese in se hkrati povezuje z možgansko skorjo, ki je odgovorna za višje mentalne funkcije. Zaradi tega prepleta lahko čustvo torej prepoznamo kot avtomatski telesni odziv, kot so povišan utrip srca, plitvo dihanje, prijeten telesni občutek in podobno, avtomatske misli ter skozi naše vedenje. Majhni otroci nimajo veliko izkušenj in vedenja o svetu, zato so čustva pomembna za njihovo preživetje, saj podzavestno usmerjajo njihovo vedenje. Sčasoma pa se razvijejo in prevzamejo vse večjo vlogo tisti deli možganov, ki so sedež našega razuma (neokorteks). So rezultat izkušenj in učenja ter sedež razvoja in socializacije. Tako dobi limbični del možganov na neki način nadrejenega, ki lahko presoja, kako se bomo odzvali v nekih razmerah. Torej, čeprav vidimo kačo in avtomatično zaznamo strah, lahko naknadno ocenimo, da ni nevarna, in se odzovemo bolj umirjeno. Pri socialnih izmenjavah se to lahko kaže tako, da bo odrasla oseba glede na okoliščine

presodila, kako se bo odzvala. Če nas na primer sogovornik razjezi, lahko pomislimo, da nas žali ali nam hoče slabo. Spontan odziv bi lahko bil agresiven, kar bi najverjetneje še zaostriło odnos. Lahko pa pomislimo, da je izgubil službo, da je verjetno slabo razpoložen in ne misli resno. Ob takih mislih bosta tudi čustveni in vedenjski odziv na to osebo drugačna, kar bo najverjetneje tudi v sogovorniku sprožilo drugačen odnos. Sčasoma se torej naučimo, da čustva in misli niso dejstva, ki jim moramo slediti brez pomisleka. Ljudje namreč nismo samo instinktivna bitja, temveč smo lahko proaktivni pri oblikovanju svojih izkušenj.

Tudi epidemija in vse druge življenjske okoliščine lahko sprožijo spontana neprijetna čustva, ki vodijo v slabo razpoloženje ter duševne stiske. Če namreč nenehno prejemamo obvestila o negotovosti in spremembah, je normalno, da se odzovemo s strahom, tesnobo, žalostjo, jezo ali katerim koli drugim neprijetnim čustvom. V svojem bistvu smo vsi otroci, ki delujemo instinktivno. Vendar imamo v nasprotju z njimi možnost, da podvomimo o svojih avtomatiziranih in si postavimo vprašanja: »Kaj je zame dobro? Je tako doživljanje, mišljenje ali delovanje koristno? Mi pomaga?« Če ugotovimo, da nam ne pomaga, saj samo prelevamo podatke in se utapljamo v strahu ter obupu, se odločimo za drugačno naravnost. Torej v prvem odzivu delujemo reaktivno, vendar se lahko odločimo in delujemo tudi proaktivno in tako oblikujemo svojo resničnost.

TREBA JE IMETI CILJ

Smo v prazničnem obdobju, ki je zaznamovano s postavljanjem ciljev ter

upanjem v boljše, srečnejše novo leto. Za dosego sreče pa ta ne sme biti cilj. Zadovoljstvo je čustvo, ki nastane, ko zadovoljimo eno izmed naših želja, kot so na primer napredovanje v činu, zmaga na športnem tekmovanju, ozdravitev, potovanje v tujino in podobno. Sreča je afekt zadovoljstva, ki se pojavi ob izpolnitvi velikih želja. Občutek zadovoljstva oziroma sreče je torej posledica vztrajnosti, (po)trpljenja in zaupanja na poti do cilja. Vztrajnost na poti do uresničevanja želja zajemamo iz trenutne frustracije in zaupanja, da nam bo prijetno ob doseganju cilja. Neprijetni občutki, ki nastajajo na poti do uresničitve naših želja, so torej normalni in koristni. Vodijo nas v produktivnost, kreativnost in inovativnost. Zato je tudi v redu, če nismo vedno srečni in zadovoljni. Pomembno je, da imamo v življenju cilje.

ATA SMRK, JE ŠE DALEČ?

Do sreče in zadovoljstva je daleč, če ju vzamemo kot cilj. Ne glede na epidemijo covida-19, vojne ali finančne krize se je za srečo zmeraj mogoče in vredno potruditi. Tudi ko je vse v redu, sreča ne pride sama od sebe. Človek na srečo ni kot nebogljen list v vetru. List lahko preoblikujemo v jadro in izkoristimo veter, ki nas je prej odnašal po svoje, da nam tokrat nariše nasmeh na obrazu.

Na veliko dejavnikov v našem življenju ne moremo vplivati, je pa naš odnos ali odziv lahko proaktiven, in ne le reaktiven. Izkoristite praznično vzdušje za postavitev uresničljivih, kratkoročnih in srednjeročnih ter vam pomembnih ciljev. Obdajte se z bližnjimi, oblikujte načine, kako premostiti neprijetne občutke na poti do uresničitve teh ciljev. Nato pa uživajte v vsakem trenutku sreče, ko cilje dosežete. In to delite z drugimi.

VIRI (PO)MOČI

V teoriji in na papirju je lahko ubesediti, kaj naj bi bila pot k sreči. V resnici pa lahko pride do marsikaterih ovir, frustracij in včasih tudi občutkov obupa. Če se kadar koli znajdete v takem položaju, si ne dovolite, da vas obremenijo težke misli in občutja. Poiščite pomoč. Na intranetnem portalu si lahko preberete več o virih pomoči, lahko pa poiščete tudi vojaškega psihologa svoje enote, ki se bo z vami zaupno pogovoril.

ODNOS DO VARNOSTI IN VOJAŠKE SLUŽBE

BESEDILO Erik Kandare, Rok Kovač,
Timotej Novak, Ana Krenker in
Janja Vuga Beršnak
FOTO Bruno Toič

Študij omogoča priložnost za poglobljeno spoznavanje posameznih tem in empirično raziskovanje. Študentke in študentje obramboslovja s Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani med študijem obravnavamo tudi varnostne vsebine, med drugim različne vidike delovanja vojaške organizacije in opravljanja vojaške službe. Zamisel o ponovni uvedbi obveznega služenja vojaškega roka je preveč pomembna, da je ne bi temeljito analizirali in o njej razpravljali tudi v predavalnicah. Študentka in trije študentje smo se ob podpori izvajalk predmeta Sociologija in politologija vojske izr. prof. dr. Janje Vuga Beršnak in prof. dr. Ljubice Jelušič odločili, da bomo opravili semestrsk naloge nekoliko drugače. Oblikovali in izvedli smo spletno anketo, ki smo jo delili na družbenih omrežjih. Pri pripravi teoretičnih izhodišč in opredelitvi dejavnikov, ki vplivajo naopolnjevanje oboroženih sil, smo sodelovali vsi študentje predmeta, anketo pa smo izvedli in interpretirali samo avtorji tega članka.

NEKAJ MISLI O VARNOSTI

Zanimalo nas je, kako ljudje dojemajo grožnje posamezniku in državi. Za države Evropske unije je varnost namreč spet postala ena izmed pomembnih tem. Vzroki za to so lahko pandemija, migracije, teroristični napadi in konfliktna območja na obrobjih evropske celine. Na nacionalni ravni se v državnih ustanovah vsak dan srečujejo z grožnjami, ki se nanašajo na temeljne vrednote in obstoj države ter na naše vsakdanje življenje. Mednje spadajo globalna, finančna, gospodarska in socialna tveganja, nezakonite migracije, naravne in druge nesreče, kompleksne krize, terorizem, vojaške grožnje itn. Trenutno je najaktualnejša zdravstvena grožnja, ki je pretresla naše vsakdanje

življenje in ogroža tako posameznika kot družbo ter z vidika posledic morda tudi državo.

Anketa je pokazala, da imajo starejši anketiranci bolj izoblikovano mnenje glede varnostnih vprašanj kot mlajši, kar je morda posledica primanjkljaja varnostnih vsebin v izobraževalnem procesu. Pomembna je ugotovitev, da se anketiranci zaradi članstva v Natu počutijo varneje. Sodelujoči v anketi tudi ne čutijo vojaške ogroženosti, vendar kot grožnjo dojemajo migracije in globalne grožnje ter gospodarska in socialna tveganja. Rezultati so primerljivi s stališči do varnosti, ki jih izraža slovensko prebivalstvo v raziskavah javnega mnenja. Dojemanje groženj se med generacijami razlikuje, skozi čas pa se spreminjajo tudi grožnje.

VOJAŠKA SLUŽBA

V preteklosti so bile grožnje in predvsem tehnologija, s katero se jim je bilo mogoče upreti, precej drugačne od teh, s katerimi se spoprijemamo danes. Tako so danes za uspešen odziv na kompleksno varnostno okolje nujni specializirano znanje in izkušnje, razvoj tehnologije pa zahteva visoko kvalificirano delovno silo. Demografski trendi kažejo padec ali stagnacijo natalitete in vsak otrok pomeni družinski čustveni kapital. Tudi ureditev in vrednote zahodnih družb ter veliko drugih dejavnikov pomembno vplivajo na odnos javnosti do varnosti, vojske in tudi popolnjevanja oboroženih sil. Ne nazadnje gre pri vojaški službi za služenje državi in pripravljenost žrtvovanja življenja za to državo. Predvsem zadnje zahteva visoko raven politične odgovornosti vodilnih v državi na eni strani in zaupanje prebivalstva v državo na drugi. Nesporno je torej prepričanje, da politični voditelji delujejo premišljeno in v najboljšem interesu celotnega prebivalstva. Za doseg tega pa je nujen družbeni dogovor glede varnosti, groženj in vprašanj, povezanih z obrambo ter vojsko. Služenje vojaškega roka je v preteklosti pomenilo nekakšen mejnik med mladostjo in odraslostjo. Danes je služenje vojaškega roka obvezno samo v nekaj evropskih državah. Slovenija je po osamosvojitvi ohranjala tak sistem popolnjevanja vse do leta 2003. Takrat je prešla na poklicno vojsko in zamrznila obvezno služenje vojaškega roka. Razlogi za profesionalizacijo so bili raznovrstni, od ugovora vesti do

večanja zahtevnosti vojaškega poklica, ki ga niso mogli več opravljati vojaški naborniki. Število nabornikov se je tako že leto pred ukinitvijo začelo zmanjševati, kar je bila posledica povečanja števila poklicnih vojakov in zmanjševanja obsega Slovenske vojske, hkrati pa so se začele vojaške enote dopolnjevati s pogodbenimi rezervisti. Zato je bilo evidentiranih dovolj obveznikov, ki so že odslužili vojaški rok in bi se v naslednjih letih lahko priključili enotam, če bi bilo to nujno.

UGOTOVITVE V ŠTUDENTSKI ANKETI

Anketa je presegla želeni vzorec, saj se je odzvalo nekaj več kot tisoč anketirancev. K takemu odzivu je verjetno pripomoglo fizično distanciranje med spomladanskim valom covida-19. Pridobljeni podatki niso reprezentativni in ne odražajo stališč splošne populacije. Pri odločilnih vprašanjih ankete, s katerimi smo preverjali podporo naborništvu, so bili odgovori zelo uravnoteženi in so tako mnenja anketirancev razdeljena na dva pola. To dejstvo je zato zahtevalo nekoliko bolj poglobljeno analizo.

Eden naših ciljev je bil izvedeti, kakšna je podpora za ponovno uvedbo obveznega služenja vojaškega roka med sodelujočimi v anketi. Približno polovica anketirancev podpira ponovno uvedbo vojaškega roka in nekaj odstotkov manj jih temu nasprotuje, preostali pa se niso opredelili do tega vprašanja. Srednja starostna skupina anketirancev, ki so stari od 28 do 40 let, je v večini podprla ponovno uvedbo naborništva, medtem ko so mlajše in starejše generacije ter tudi ženske manj naklonjene njegovi ponovni uvedbi. Ta rezultat nakazuje, da je naborništvo naklonjena skupina anketirancev, ki ni nikdar služila vojaškega roka in najverjetneje tudi ni bila kako drugače vpeta v vojaško službo. Ob tem pa ta skupina predvideva, da je že prestara in ji torej te obveznosti do države ne bo treba opravljati. Mlajši, ki bi bili potencialni kandidati za služenje, in starejši, ki so služili vojaški rok v Slovenski vojski ali nekdanji Jugoslovanski armadi, pa temu načinu popolnjevanja niso toliko naklonjeni. Rezultati so pokazali, da se anketiranci zavzemajo za kombinacijo trenutnega sistema, ki vključuje poklicno vojsko in pogodbeno rezervno sestavo, ter obveznega služenja vojaškega roka, s katerim pa ne bi zagotavljali sil za delovanje v zavezništvu ali zunaj ozemlja Slovenije. Statistična analiza rezultatov je pokazala, da na odnos do obveznega služenja vojaškega roka vpliva tudi regija prebivališča. Ugotavljamo, da so anketiranci iz dolenjske, gorenjske in koroške regije bolj naklonjeni služenju vojaškega roka, medtem ko je bilo najmanj podpore v goriški, osrednjeslovenski in primorski regiji. Če bi rezultate poenostavili in Slovenijo razdelili na vzhod in zahod, bi bilo jasno videti, da so anketiranci iz vzhodne Slovenije bolj naklonjeni ponovni uvedbi obveznega služenja kot anketiranci iz zahodne Slovenije. Ta podatek bi utegnil biti pomemben za Slovensko vojsko pri pridobivanju kadra za stalno sestavo. Pri tem pa seveda ponovno poudarjamo, da vzorčenje ni bilo ustrezno za posploševanje rezultatov na celotno populacijo.

Anketa je pokazala, da po mnenju anketirancev popolnjevanje z naborniki ne bi izboljšalo usposobljenosti Slovenske vojske niti njene zmognosti spoprijemanja s sodobnimi oblikami groženj. Prav tako je nakazala, da bi bilo obvezno služenje vojaškega roka lahko razumljeno kot krepitev splošne družbene odpornosti, in ne kot zagotavljanje bojne pripravljenosti Slovenske vojske. Mogoče torej je, da bi bila uvedba naborniškega sistema še ena izmed dodatnih nalog za pripadnike stalne sestave, kar bi bila lahko posledično težava za že zdaj preobremenjeno in kadrovsko okrnjeno strukturo Slovenske vojske. Ob predlogu uvedbe naborništva je treba poudariti, da pridobljeno znanje nabornikov v kratkem času služenja ne more biti primerljivo z znanjem in izkušnjami poklicnih vojakov, ki so uspešnejši pri opravljanju vojaških nalog.

KAKO PRITEGNITI MLADE K ZAPOSLOTVI V SLOVENSKI VOJSKI

Eden izmed zahtevnih ciljev vojske je privabiti mlajše generacije in jih

navdušiti za zaposlitev v Slovenski vojski, pri čemer se bodo kot poklicni pripadniki usposobili za vojaško delovanje. Iz ankete pa je razvidno, da mladi niti nimajo želje ustvariti poklicne poti v vojski niti se jim vojaško delo ne zdi finančno ugodno. Mlajše generacije svoje kariere ne vidijo v vojaškem poklicu, zato tudi menijo, da bi obvezno služenje vojaškega roka negativno vplivalo na njihovo poklicno pot, saj bi zaradi služenja izgubili študijsko oziroma delovno leto. Večina jih domneva, da bi se jim zaradi tega zmanjšale zaposlitvene možnosti ali pa bi se jim zamaknilo predvideno poklicno napredovanje. Finančno nadomestilo, ki bi se jim za služenje zdelo primerno, bi po njihovem mnenju moralo biti od 900 do 1200 evrov, kar je lahko primerljivo z osnovno plačo častnika v Slovenski vojski. V nasprotju z mlajšimi starejše generacije menijo povsem drugače. Primerno se jim zdi tudi nižje finančno plačilo, za nekatere pa nadomestilo celo ni nujno. Večina anketirancev bi vojaški rok služila, če bi bilo to dobro plačano, pri čemer se ne ozirajo na to, ali je ponovna uvedba tega nujna ali ne.

SKLEPNE MISLI

Izhajajoč iz ankete ugotavljamo, da bi bilo večje število anketirancev pripravljeno vstopiti v vojsko, če bi bilo služenje vojaškega roka dobro plačano. Ta ugotovitev vodi v razmislek, ali bi ob dobrem plačilu poklicnih vojakov sploh bilo treba razmišljati o obveznem služenju vojaškega roka. Ob tem bi spomnili tudi na razloge, zaradi katerih je bilo obvezno služenje ukinjeno. V zadnjih dvajsetih letih se sistemsko niso izvajali ukrepi, ki bi pripomogli k spremenjenemu odnosu do varnosti in, ožje, do obrambe. Naivno bi bilo pričakovati, da sta današnja družba in mlajša generacija boljše pripravljene na služenje vojaškega roka, kot so bile generacije pred letom 2002 oziroma 2003. Zato bi bilo dobro razmisliti o vlogi in pomenu izobraževalnega sistema, kadar govorimo o odnosu javnosti do vprašanj varnosti. Mlajše generacije se namreč ne zavedajo vseh varnostnih tveganj, ki jih prinaša kompleksno varnostno okolje danes in v prihodnosti. Menimo, da je pomemben tudi razmislek, ali zahteve tega varnostnega okolja, naloge sodobnih vojsk in način delovanja v zavezništvu vendar ne zahtevajo popolnjevanja s poklicnimi vojaki, podčastniki in častniki, ki so za svoje delo visoko usposobljeni in pri opravljanju nalog sledijo najvišjim etičnim ter profesionalnim standardom. Vojaški poklic je danes, morda bolj kot kadar koli, zahteven. Po drugi strani bi kombinacija trenutnega sistema in obveznega služenja vojaškega roka lahko zvišala varnostno ozaveščenost in družbeno odpornost mlajših generacij. Vsekakor pa je za družbo in državo glavno, da se tako pomembne odločitve sprejemajo po resni, poglobljeni in dolgotrajni razpravi, ki vključuje strokovno javnost, zainteresirano civilno družbo in politiko. Država namreč pripada vsem državljanom in državljanom Slovenije, zato se moramo soglasno odločiti, kako jo želimo obraniti.

SONČNA URA

BESEDILO IN FOTO Igor Fortuna

Ura ni tako pomembna z vidika preživetja. Če dobro opazujemo naravo, bomo dobro shajali tudi brez nje.

Danes je namreč ura na roki že prava redkost, saj jo imamo že skoraj vsi na pametnem telefonu. Dokler ura dela, je zlata vredna in takrat skoraj ne moremo govoriti o preživetju. Preživetje se namreč začne, ko tehnika odpove, zato je prav, da se pripravimo tudi na to.

Lahko se nam zgodi, da nas pozimi prehitro ujame noč, ker nismo pozorni na uro. Stemni se, sneg začne zmrzovati in se več ne spriema ter tako ni več uporaben za gradnjo igluj. Zmanjka nam tudi časa za pripravo kurjave in lahko si samo mislimo, kakšna noč nas čaka.

Kdaj bo tema, lahko najpreprosteje preverimo tako, da iztegnemo roko proti soncu in preštejemo, koliko prstov je med soncem in točko, v kateri bo zašlo. Vsak prst pomeni 15 minut. Osem prstov je torej dve uri, kar je pozimi tudi skrajni čas, da se ustavimo in se začnemo pripravljati za nočitev.

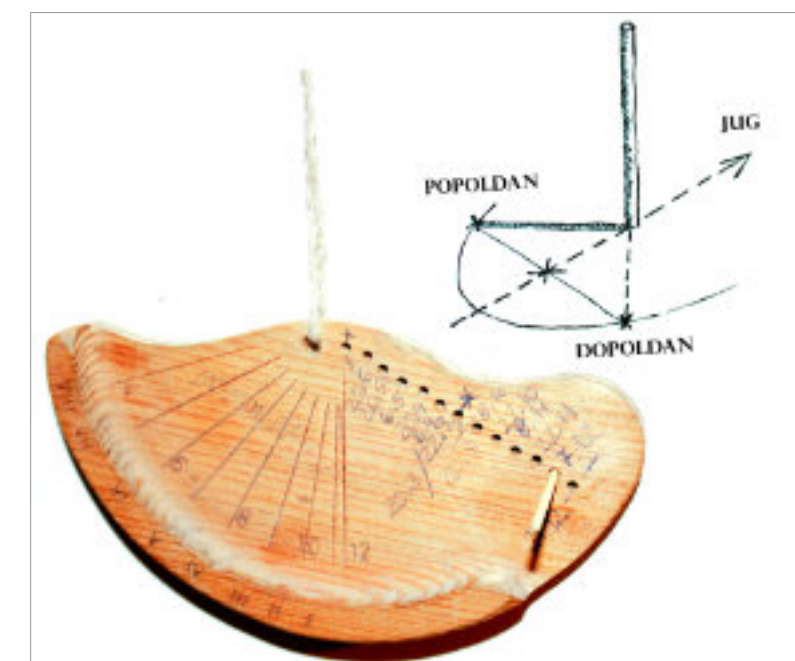
Sončna ura naj bi nam v vsakem trenutku dneva vsaj približno pokazala, koliko je ura. Naredimo jo tako, da v tla čim bolj navpično zapičimo 50 centimetrov dolgo palico. Dopoldne bo ta palica metala senco v smeri zahoda. Predstavljajmo si, da je dolžina sence polmer kroga, ki ga narišemo na tla. Ta senca se v neki točki dotika krožnice. To točko označimo. Nato spremljamo, kdaj se bo senca dotaknila krožnice na vzhodni strani. Ko se to zgodi, označimo tudi to točko. Nato razpolovimo razdaljo med prvo in drugo točko. Nova točka je s palico, ki meče senco, poravnana točno v smeri od severa proti jugu. To je pravzaprav eden izmed načinov orientiranja. Določitev točne smeri proti jugu je pomembna zato, ker je takrat ura dvanajst. Naj bi bila, vendar ni,

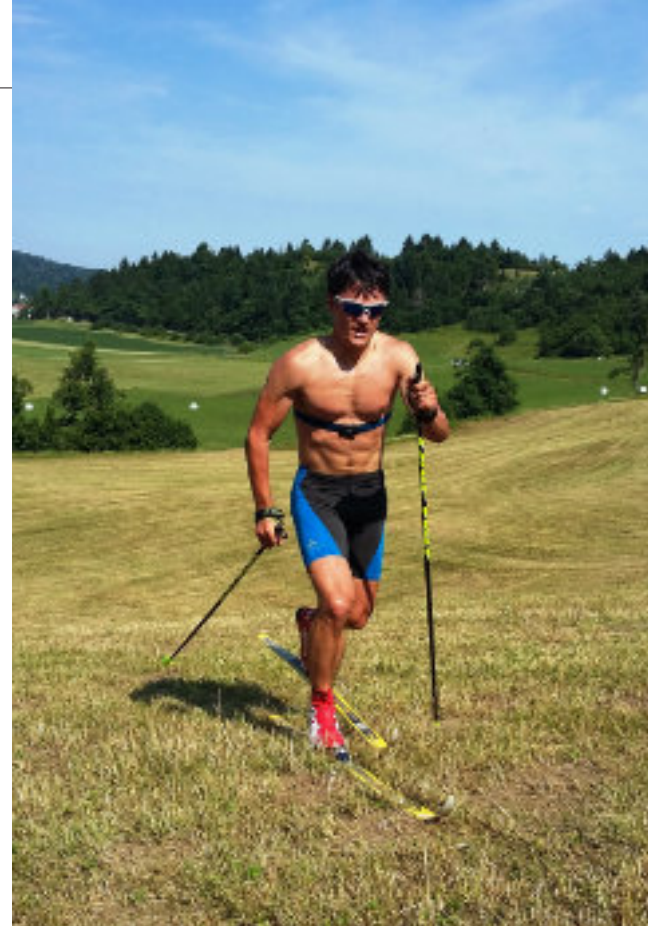
zato bomo to napako zanemarili, ker za nas ni pomembna. Če vzamemo kompas in izmerimo nasprotni azimut soncu točno opoldne, bomo videli, da sonce takrat ni na jugu. Gre namreč za to, da smo v nekem časovnem pasu, ki ima skupno uro. Na to vpliva tudi prestavljanje ure na zimski oziroma poletni čas. Vendar to za nas ni pomembno. Je pa pomemben podatek, da se sonce premika 15 stopinj na uro. Zdaj moramo samo meriti in si označevati nove točke. Ura je enajst dopoldne, ko je sonce 15 stopinj levo od juga, dvanajst, ko je točno na jugu, ena popoldne, ko je 15 stopinj desno od juga, in dve, ko je 30 stopinj desno. Tako sončno uro bi lahko naredili tudi na kosu lubja in jo nosili s seboj. Treba pa je opozoriti, da je treba sončno uro postaviti točno v smeri od severa proti jugu, ko hočemo izvedeti, koliko je ura. To lahko naredimo na več načinov, o katerih smo pisali tudi že pri orientaciji. Pomagamo si lahko tudi s kompasom, če ga imamo, in samo preračunavamo kote ter jih pretvarjamo v ure in minute.

Če imamo sončno uro doma postavljeno vse leto, bomo opazili, da se dolžina sence, ki jo meče palica točno opoldne, spreminja. Sredi poletja je sonce namreč opoldne najvišje na nebu, vendar nikoli točno nad nami, vedno je malo proti jugu, zato je takrat senca najkrajša. Ob enakonočju je senca že daljša, pozimi pa je najdaljša. Če bi dobro spremljali to pot, bi lahko naredili koledar.

Naj predstavimo še sončno uro, ki so jo tudi pri nas vse do druge svetovne vojne uporabljali pastirji. Letnica njene iznajdbe ni znana, očara pa s svojima izvedbo in domiselnostjo. Držimo jo za vrh, na kateri visi lesena ploščica. Na desni strani ploščice so luknjice in v eno izmed njih je zataknjena paličica. Ta je v vodoravnem položaju in meče senco s strani na ploščico, na kateri so označene ure v dveh vrstah, v eni za dopoldanski čas, v drugi za popoldanskega. Prednost te ure je, da je ni treba obračati proti jugu, temveč proti soncu. Koliko je ura, namreč meri na podlagi tega, kako visoko je sonce, in ne glede na to, koliko je sonce odmaknjeno od juga. Paličico je treba vsakih 14 dni prestaviti za eno luknjico naprej, ker je višina sonca opoldne proti zimi vse nižje in spomladi vse višje. Neverjetno dovršeno za tisti čas.

Sončna ura, kakršno so nekoč uporabljali pastirji, in orientacija po soncu

« Nastop na zimskih olimpijskih igrah v Pjongčangu

« Že poleti se začne pripravljati na novo sezono.

PROSTEGA ČASA NIMA VELIKO

BESEDILLO Petra Miklaužič
FOTO osebni arhiv Mihe Šimenca

Smučarski tekač Miha Šimenc se je športni enoti Slovenske vojske pridružil pred kratkim. Član ekipe najboljših športnikov, ki se zaposlijo v Slovenski vojski, je šele od oktobra. Na smuči je prvič stopil pred približno dvema desetletjema. Zdaj že peto leto trenira v članski reprezentanci in dosega odlične rezultate. Letos je na svetovnem pokalu v Areju na Švedskem osvojil sedmo mesto in dosegel rezultat kariere. Trenutno zaradi poškodbe okreva v družinskem krogu in si nabira moči za novo sezono.

MOTIVIRALI SO GA ODLIČNI REZULTATI

Miha Šimenc prihaja iz Rovt nad Logatcem. Prvič je stopil na smuči že pred

osnovno šolo in se najprej preizkusil v alpskem smučanju. Odločitev za tek na smučeh je bila preprosta. Ljubezen do teka je namreč prevzel od očeta. Najprej sta se s tem zimskim športom ukvarjala njegova brat in sestra, mlajši Miha pa se jima je hitro pridružil. Skupaj so na treningih in tekmovanjih preživeli veliko časa. V Logatcu je tek na smučeh razširjen šport, saj imajo dobre razmere za trening. »Tek na smučeh mi je všeč predvsem zato, ker si v naravi,« je povedal Miha Šimenc. Na treninge je od svojega doma do Logatca pogosto tudi kolesaril in tako pokazal veliko volje ter vztrajnosti. Ob slabem vremenu so ga peljali starši, ki so ga pri izbiri njegove športne poti podpirali. Pozneje so ga vedno bolj motivirali odlični športni rezultati. Trenira v Tekoškem smučarskem klubu Logatec in njegov prvi vidnejši rezultat je bila osvojena trofeja Topolino leta 2010. To je tekmovanje, podobno evropskemu prvenstvu za mlajše kategorije. Zmaga ga je spodbudila, da se je še intenzivneje posvetil temu športu. Leta 2012 je v Innsbrucku v Avstriji na mladinskih olimpijskih igrah osvojil šesto mesto. Nad rezultatom ni bil presenečen. »Takrat sem bil že vaju večjih evropskih tekmovanj. Na mladinske olimpijske igre sem tako odšel z mislijo, da se lahko dobro uvrstim. Morda sem bil nad rezultatom celo malo razočaran, vendar sem pozneje spoznal, da sem glede na konkurenco dosegel zelo dobro uvrstitev,« se je spominjal svojih začetkov vrhunski tekač na smučeh. Od takrat se je njegova športna pot le še vzpenjala. Na svetovnem pokalu na Švedskem je letos z uvrstitvijo na sedmo mesto dosegel svoj najboljši rezultat. V športni enoti Slovenske vojske je zaposlen šele tri mesece. To zaposlitev si je dolgo želel. »Športnik brez finančne stabilnosti se ne more posvečati treningom in prej ali slej konča kariero,« je povedal Miha Šimenc. Zaposlitev mu zato veliko pomeni. Veseli se tudi vojaških obveznosti, ki ga čakajo, in je ponosen, da je del Slovenske vojske.

KO NI SNEGA, TRENIRA NA ROLKAH

Najtežji del leta se za smučarskega tekača Miho Šimenca začne poleti in jeseni, ko se pripravlja na novo sezono. Takrat v Sloveniji ni snega za trening teka na smučeh, zato z drugimi športnimi disciplinami krepí svojo telesno pripravljenost. »Tekalci ne treniramo samo teka, temveč vadimo tudi druge športe, da smo čim bolj motorično sposobni. Na treningu je treba uporabljati

čim več mišic,« je pojasnil mladi športnik. Dopoldne ima prvi trening, ki je težji in traja od dve uri do tri ure, popoldne pa opravi krajši trening. Od maja do septembra trenira tudi na rolgah. Uporaba rolg tekačem omogoča, da jim poleti ni treba potovati daleč na ledenike. Rolke so simulacija tekaških smučí in so podobne rolerjem. Dolge so približno en meter ter imajo eno kolo spredaj in drugo zadaj. »Rolke nimajo zavor, zato je treba dobro poznati teren in se ob spustih znati ustaviti,« je razložil Šimenc. Hitrost, ki jo je mogoče doseči na rolgah, je do 60 kilometrov na uro, zato so za neizkušenega uporabnika lahko tudi nevarne. Obstajata dve vrsti rolg, in sicer za vadbo proste in klasične tehnike. Tekalci se občasno udeležijo tudi priprav v severnejših krajih, ker so tam boljše razmere za trening na snegu. Miha Šimenc je povedal, da se najpogosteje odpravijo na Norveško. Tam je smučarski tek razširjen šport, zato so tudi snežne razmere zelo dobre. Na voljo je veliko raznovrstnih

Treninge na snegu večinoma opravlja doma in v tujini. »

prog. »Po navadi bi bil zdaj tam že približno mesec dni. Na Norveškem zelo uživam. Moteče je samo to, da je tam večino dneva temno. Na to se je treba navaditi in ob tem je izziv ohraniti dobro psihično počutje,« je razmere na severu opisal Miha Šimenc. Tudi v Sloveniji imajo pozimi tekači dobre smučarske možnosti. Vrhunski smučarski tekač je izpostavil, da so na Pokljuki, Rogli in v Planici proge dobro urejene. Vadijo tudi v snežnem tunelu Nordijskega centra Planica. »Dobro je, da imamo tekači tudi to možnost,« je pripomnil. Poleg trenerja, s katerim občasno trenira v klubu, se Šimenc dvakrat na teden sreča z reprezentančnim trenerjem. Skupaj načrtujeta treninge, druge dneve pa sam trenira po programu. V klubu je trener tudi njegov brat, s katerim se zelo dobro razumeta in tudi v športnem smislu dobro sodelujeta. Tekaška sezona se konča aprila, nato sledi mesec dni premora. »Takrat si deset dni vzamem prosto, potem pa začnem počasi trenirati,« je povedal vrhunski športnik Miha Šimenc.

ZARADI POŠKODBE OD JESENI NE TRENIRA VELIKO

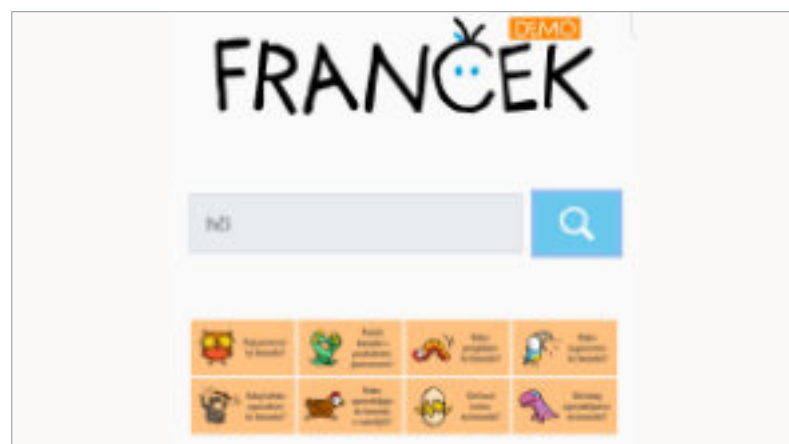
Razmere, povezane s koronavirusom, niso posebej vplivale na potek treningov, saj je tek na smučeh nekontakten šport, ki poteka v naravi. Kljub temu od letošnje jeseni ne trenira veliko. Že nekaj sezon so ga pestile bolečine v hrbtenici, letošnjo jesen pa se je poškodba izrazila še močnejše. »Trenutno sem odsoten, kar se mi je zgodilo prvič. Moral sem na operacijo hernije in zdaj okrevam,« je pojasnil. Postopoma začenja trenirati, vendar tekmovati še ne sme. Trenutno je zanj to idealen čas za rehabilitacijo. Oktobra je namreč postal oče in zdaj lahko veliko časa preživi z družino, ki mu veliko pomeni. Njegova največja podpornica je njegova žena. Tudi sama je bila nekoč športnica, zato športni način življenja razume in ga sprejema. V njunem življenju je zdaj zaradi otroka veliko sprememb. Trenutno je največji izziv Mihe Šimenca, kako uskladiti vlogi vrhunškega športnika in starša. Želi si namreč še naprej dobro trenirati in ob tem preživeti čim več časa z otrokom. Na olimpijskih igrah, ki bodo leta 2022 v Pekingu, si obeta uvrstitev med petnajst najboljših. Poleg intenzivnega posvečanja športu je zadnja tri leta tudi študiral in letos diplomiral iz marketinga.

FRANOV MLAJŠI BRAT, FRANČEK

BESEDILO Tina Pečovnik
FOTO svetovni splet

Med epidemijo koronavirusa, ko nas veliko zaposlenih dela od doma, imamo priložnost preživeti več časa s svojimi otroki. V napornem obdobju izpolnjevanja službenih nalog in njihovega usklajevanja z obveznostmi otrok je še toliko pomembneje najti uporabne pripomočke, ki lahko staršem olajšajo zahtevno delo domačega učitelja. V zadnjem času so naši najmlajši dobili svoj spletni slovar slovenskega jezika, ki otrokom na igriv način približa usvajanje maternega jezika. Otroci, ki jih zanima, kaj katera beseda pomeni ali od kod izvira, lahko podatke o njej najdejo na novem jezikovnem portalu Franček, ki ga jezikoslovci radi poimenujejo kar Franov mlajši brat. Najdemo ga na spletnem mestu www.franček.si.

Osvežimo najprej znanje o tem, kdo ali kaj je Fran. Spletno mesto Fran združuje slovarje, na primer SSKJ², Slovenski pravopis in druge slovenistične jezikovne vire in portale ter različne terminološke slovarje, ki so nastali ali še nastajajo na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Tudi Franček razvijajo na inštitutu, namenjen pa je predvsem osnovnošolcem in dijakom začetnih razredov različnih srednjih šol. Kozma Ahačič, predstojnik inštituta in koordinator projekta, pojasnjuje, da bo Franček na vprašanja o vsaki slovenski besedi odgovoril tako, da bo povedal, kaj po-

meni, kateri so njeni sinonimi, podpomenke, nadpomenke, kako se je ta beseda uporabljala v zgodovini, nekaj malega o izvoru besede in kako se ji reče v različnih slovenskih narečjih. Franček je prav tako povezan s stranjo Kje je kaj v slovnici, ki vsebuje kratek pregled slovenske slovnice, za učitelje pa je vzpostavljena Jezikovna svetovalnica. Jezikovni portal Franček nastaja s pomočjo učiteljev in učencev 21 šol po Sloveniji, ki pomagajo prostovoljno. Projekt bo končan konec leta 2021, takrat bodo tudi delovale vse njegove rubrike in povezave.

Že zdaj lahko v Frančka prijavimo sebe ali otroka po preprosto vodenih korakih. Odpre se osnovno okno, v katerem izberemo ustrezno kategorijo za otroka, in sicer 1.–5. razred, 6.–9. razred ali srednja šola. V vpisno polje lahko otrok vpiše besedo v osnovni obliki, petošolca bo morda zanimala beseda detektor. Odprejo se štiri pregledovalna polja, in sicer Kaj pomeni ta beseda?, Poišči besede s podobnim pomenom, Kako pregibamo to besedo? in Kako izgovorimo to besedo?. Če izbere polje Kaj pomeni ta beseda?, je tam na preprost način pojasnjena definicija besede, ki je podkrepljena s slikovnim gradivom, sledijo pa zgledi rabe. Tako je detektor razložen kot *aparatus za odkrivanje, ugotavljanje česa*, v zgledih rabe pa je podkrepljen s preprostimi primeri s sobesedilom: *vojaki so z detektorji iskali mine; napake v kovinskih izdelkih odkrivajo s posebnimi detektorji* itn. Za tiste, ki želijo še več, so navedeni še ožje strokovne definicije in zgledi, stilna zaznamovanost besede itn. Tako lahko otrok izve, kaj zanj nepoznana beseda pravzaprav pomeni in kako se uporablja v nekem kontekstu.

Uporabno polje za širjenje besednega zaklada, napredovanje pri reševanju križank ali na primer pomoč pri družabni igri Scrabble je polje Poišči besede s podobnim pomenom. Iztočnica mati ima na primer za pomen *ženska v odnosu do svojega otroka* deset sopomenk: *mami, mamica, mamika, majka, mami, mamka, matuška, matka, roditeljica in rodnica*. Zelo uporabno podokno Kako pregibamo besedo? je za zdaj še v pripravi, v njem pa bodo lahko otroci preverili, ali pravilno sklanjajo neko besedo. Za zdaj se lahko otroci še pozabavajo v podoknu Kako izgovorimo to besedo?, kjer Renato ali Nadja besedo tudi izgovorita. Tako lahko otrok prepozna na primer naglašeni zlog, s čimer hitreje usvoji učno snov 5. razreda o naglasnih znamenjih pri slovenščini.

Franček je torej uporabno spletno orodje za otroke in za starše. Morda se lahko tudi odrasli v rubriki Kako pregibamo besedo? naučimo, da ni pravilno reči *vidim mati, temveč vidim mater*; ali da ni pravilno, da je nekdo *ponosen na svojo hči, temveč na hčer*.

Spodbudna misel

BOŽIČNA POSLANICA

Dragi prijatelji, letošnje božične praznike bomo zaradi trenutnih razmer po svetu praznovali drugače. Ostajamo doma, tisti na delovnem mestu pa na varni razdalji. Razdalja, ki sta jo od Nazareta do Betlehema pred dva tisoč leti prehodila Jožef in njegova visoko noseča žena Marija, pa je bila dolga kar 150 kilometrov. Naporna pot ju kljub stiskam in nevarnim okoliščinam

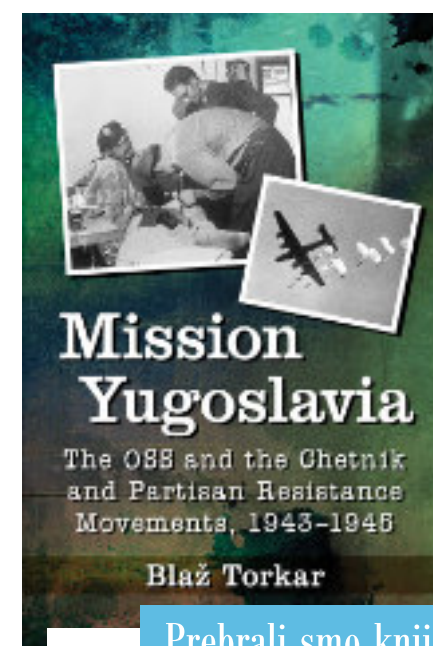
ni odvrnila od tega, da ob rojstvu Jezusa ne bi bila hvaležna za novo življenje, čeprav se je dete rodilo v hlevu in počivalo v jasliah v družbi živali. Svojo radost sta delila tudi z drugimi, najprej s preprostimi pastirji, sčasoma pa je novorojeno Luč spoznal ves svet.

Povsem primerno se zdi vprašati, kje ta Luč sveti danes. Kje je svetloba, ki bi strla temo strahu in negotovosti ter posvetila skozi razpoke upanja? Božja bližina vedno znova vstopa v resničnost človeka in v naše različne zgodbe. Naša sedanost pa je epidemija koronavirusa, ki se vztrajno zariva v človeško življenje. Temačno razpoloženje občutimo na globalni ravni, toda ne smemo pozabiti, da vsaka kriza prinese tudi preobrazbo. Skozi temo predremo k novemu, k svetlobi, ki nas vabi, da krepimo srčnost, empatijo in človečnost. Trenutne družbene omejitve, ki jih v skrbi za bližnje in zase spoštujemo, nam ne prepovedujejo novih poti do sočloveka ter drobnih izrazov pozornosti, kot so prijazne besede, s katerimi izrazimo skrb za počutje drugega, in pa nasmehi, ki se opazijo kljub maskam. Zdaj moramo poiskati nove načine srečevanj, pri tem pa prepoznati stiske drugega in prinašati upanje. Naj bo vsak nekomu rešilni bližnji.

Bog je zaradi naše stvarnosti postal dojemljiva bližina. Božični dogodek je v svojem bistvu razodetje milosti in ljubezni do vseh ljudi. Najbolj normalno in človeško je živeti v ljubezni in povezanosti. Naj v teh časih nihče ne ostane prezrt, odtujen ali odveč. Osamljenost ubija bolj kot virus, zato moramo vsi poskrbeti, da ne izginejo iskre v očeh tistih najranljivejših: otrok, starejših in bolnih. Če znamo pogledati čez ogrado svoje omejenosti, zmoremo držati skupaj. Bog ne izključuje nikogar, zato zmoremo in moramo tudi mi izpopolnjevati edinost. Občutek povezanosti in čustvena opora krepita tudi naš imunski sistem. Naj nas ta preizkušnja ne razdruži, temveč poveže v ljubezni do domovine. Do takrat pa se srečujmo in povezujmo varno v upanju na bolj zdrave čase.

Vsem vam želimo blagoslovljene praznike.

Sodelavci VVIK

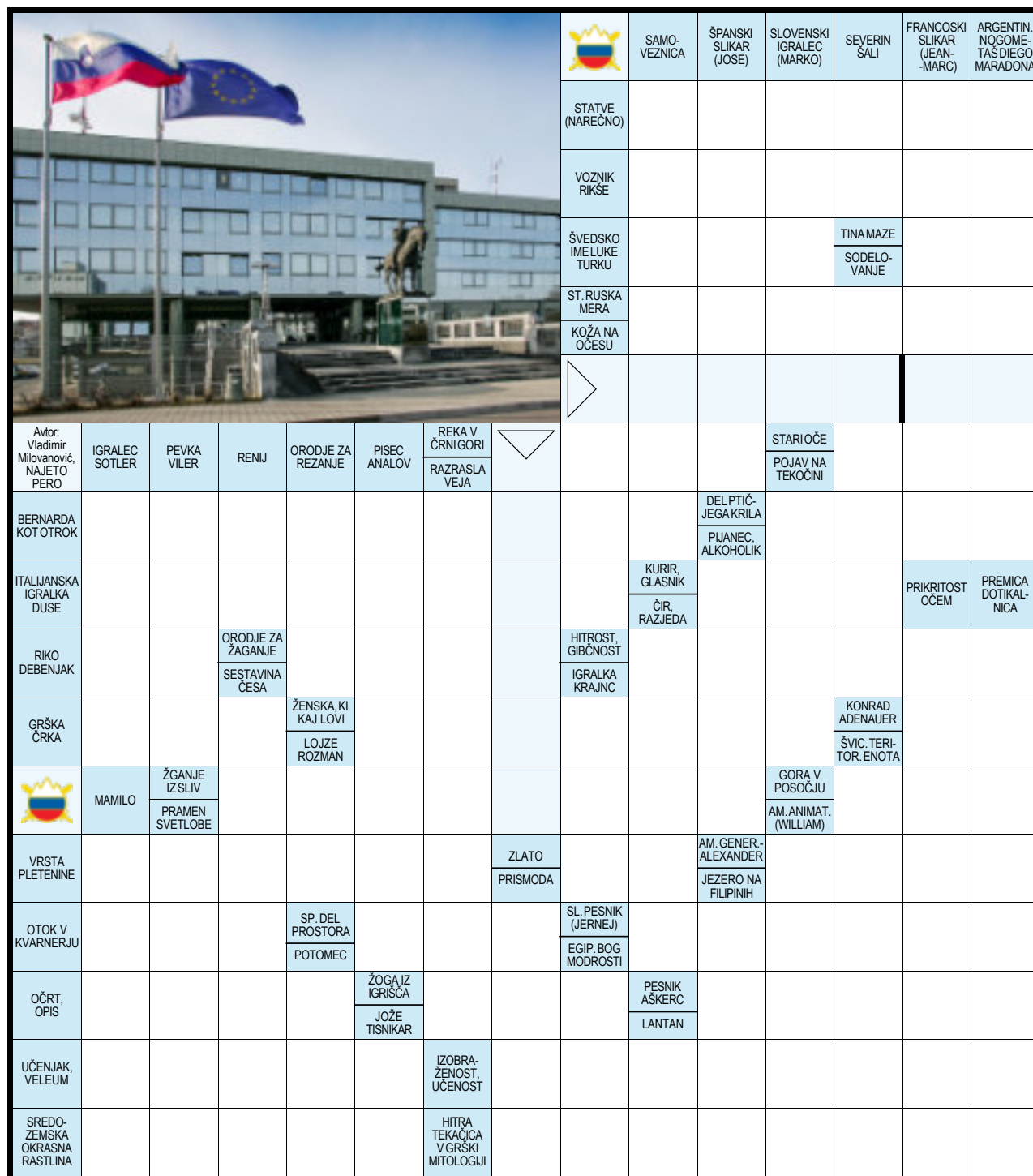
Prebrali smo knjigo

BLAŽA TORKARJA

Avtor v knjigi *Mission Yugoslavia: the OSS and the Chetnik Partisan Resistance Movements, 1943–1945* obravnava ozadje delovanja misij Urada za strateške službe (angl. Office of Strategic Services – OSS), ameriške obveščevalne službe med drugo svetovno vojno, v poveljstvih in štabih partizanskih enot ter četniškem gibanju. Po porazu in kapitulaciji se je v Jugoslaviji hitro razvilo odporiško gibanje, kar je spodbudilo ZDA k dejavnejši vlogi na tem geostrateškem območju, ki je bilo v britanski interesni sferi. Z ustanovitvijo jugoslovanskih sekcij znotraj obveščevalnih centrov v Kairu in Bariju je Urad za strateške službe lahko prodril na Balkan, proti koncu vojne pa še v Avstrijo, saj so pričakovali, da se bo tudi tam razvilo odporišništvo. V Sloveniji so podpirali samo partizansko gibanje, medtem ko so v Srbiji s četniki sodelovali vse do konca leta 1944, kar je zaostriло odnose s partizani. Njihov umik iz štaba Mihailovića so zahtevali tudi Britanci. V osrednjem delu knjige avtor piše o organizaciji urada v Severni Afriki in Italiji. V obveščevalnih centrih v Kairu in Bariju je ta urad izuril številne agente, med njimi tudi Slovence, ki so jih pošiljali na okupirana območja Jugoslavije. Prvi misiji Amazon in Alum sta v Sloveniji pristali novembra 1943. Partizansko gibanje se je tako okrepilo z orožjem in opremo. Več pomoči je bilo partizanskemu gibanju namenjeno šele po teheranski konferenci in odločitvi zaveznikov, da podprejo narodno-osvobodilno gibanje. Agentje so v okviru misij pridobivali obveščevalne podatke o razporedu sovražnih sil ter političnih in vremenskih razmerah, sodelovali so pri reševanju in evakuaciji sestreljenih zavezniških pilotov idr. Avtor predstavi tudi vlogo in pomen slovenske emigracije, saj so bili številni vključeni v delovanje Urada za strateške službe. Knjiga je izšla letos pri ugledni ameriški založbi McFarland, predgovor je napisal dr. Božo Repe.

Zvonko Krunic, KIZC

NAGRADNA KRIŽANKA

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke: ČASTNO IN PREDANO.

Nagrade prejmejo:

- ▶ **Damijan Hanaček**, Drožanje 14 b, 8290 Sevnica,
- ▶ **Tatjana Marčan**, Storžiška 5, 4000 Kranj,
- ▶ **Nataša Novak**, Glinškova ploščad 3, 1000 Ljubljana.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite do srede, 13. januarja 2021, na naslov **Uredništvo Revije Slovenska vojska, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov **urednistvo.sv@mors.si**.

POIŠČI 5 RAZLIK

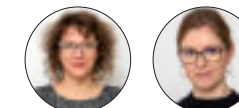

Rešitev iz prejšnje številke

REVIJA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKI: Jerneja Grmadnik,
Petra Miklaužič

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese,
Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

elektronska pošta: urednistvo.svo@svk.gov.si

OBLIKOVANJE IN PRELOM: Agencija Adeo

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.

NAKLADA: 7500 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Goran Krošelj

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno
stališče Ministrstva za obrambo RS.
Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 25. januarja 2021.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je članica Evropskega združenja vojaških novinarjev (EMPA).

UREDNIŠTVO REVIJE SLOVENSKA VOJSKA VAM ŽELI
Veselo, zdravo in srečno 2021!